

Warszawa, czerwiec 2011

seminarium

Perspektywy rozwoju
morskiej energetyki wiatrowej
w Polsce

**Podsumowanie seminarium
– „Perspektywy rozwoju morskiej energetyki wiatrowej”
Warszawa, czerwiec 2011**

Autor projektu okładki:

Jerzy Opoka

Zdjęcia na okładce:

Zentilia - Dreamstime.com

Skład i łamanie:

Jerzy Opoka

Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej
al. Wilanowska 208/4, 02-765 Warszawa
www.fnez.org, www.morskiefarmywiatrowe.pl

Pod patronatem:

**Wiceprezesa Rady Ministrów i Ministra Gospodarki
Ministra Infrastruktury**

Fundacja na rzecz
Energetyki Zrównoważonej

Polskie Towarzystwo
Energetyki Wiatrowej

Polskie Sieci Morskie SA

Skróty	5
Wprowadzenie.....	6
CZĘŚĆ I	8
Morska energetyka wiatrowa ważnym elementem OZE.....	9
Międzynarodowe doświadczenia w rozwoju morskich farm wiatrowych.....	10
Uwarunkowania ekonomiczno-gospodarcze MFW.....	13
Kiedy i w jakim zakresie możliwe jest stworzenie uwarunkowań prawnych sprzyjających rozwojowi MFW?.....	18
Najważniejsze bariery prawne oraz propozycje ich likwidacji.....	18
Wypowiedzi panelistów.....	21
Najważniejsze uwagi zgłoszone w dyskusji na temat badań środowiskowych.....	25
CZĘŚĆ II	27
Wyzwania w zakresie tworzenia infrastruktury przyłączeniowej oraz zaplecza organizacyjnego dla morskich farm wiatrowych.....	28
Jaki jest potencjał usługowo-produkcyjny do wykorzystania oraz skala niezbędnych inwestycji infrastrukturalnych, dla rozwoju MFW w Polsce?.....	30
Wypowiedzi panelistów.....	30
CZĘŚĆ III	34
Ustawa z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej.....	35

- DSU** – decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach
- EEZ** – Exclusive Economic Zone (Wyłączna Strefa Ekonomiczna)
- FNEZ** – Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej
- GW** – gigawat
- KSE** – krajowy system elektroenergetyczny
- MEW** – morska energetyka wiatrowa
- MFW** – morska farma wiatrowa/morskie farmy wiatrowe
- MW** – megawat
- OOŚ** – ocena oddziaływania na środowisko
- OZE** – odnawialne źródła energii
- PSZW** – pozwolenie na wznoszenie i wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach morskich
- PTEW** – Polskie Towarzystwo Energetyki Wiatrowej

Seminarium „**Perspektywy rozwoju morskiej energetyki wiatrowej w Polsce**” odbyło się 10 czerwca 2011r.

Zorganizowane zostało wspólnie przez Fundację na rzecz Energetyki Zrównoważonej, Ministerstwo Gospodarki oraz Polskie Towarzystwo Energetyki Wiatrowej w Gdańsku.

Wydarzenie to zostało objęte patronatami Wicepremiera i Ministra Gospodarki oraz Ministra Infrastruktury.

Spółki Iberdrola Renewables oraz Polskie Sieci Morskie S.A. były partnerami merytorycznymi spotkania.

Celem seminarium było przedstawienie aktualnych uwarunkowań rozwoju morskiej energetyki wiatrowej w Polsce w kontekście realizacji europejskiej polityki energetyczno-klimatycznej, a także oszacowanie potencjału krajowego rynku morskich farm wiatrowych (MFW) wraz ze wskazaniem najważniejszych barier w rozwoju MFW w Polsce i propozycji działań niezbędnych do ich likwidacji.

Seminarium zainaugurował Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Gospodarki **Waldemar Pawlak**.

W seminarium wzięło udział ponad 70 osób, w tym:

przedstawiciele takich instytucji jak: Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Infrastruktury, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji,

Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Urząd Regulacji Energetyki, Urząd Morski w Gdyni, Urząd Morski w Szczecinie, Instytut Morski, Morski Instytut Rybacki, Instytut Energetyki Odnawialnej, Fundacja Greenpeace Polska, PSE Operator, Uniwersytet Gdański,

przedstawiciele inwestorów i developerów: ABB, CRIST, DONG Energy Renewables, Dredging International, EDP Renovaveis, Generpol, Germanischer Lloyd Polen, GSG Towers, Hochtief, Iberdrola Renewables, Natural Power Association, Power@Sea n.v., RENPRO, RWE Innogy, Wiatropol International oraz liczni **eksperti, przedstawiciele mediów**.

W ramach wprowadzenia podstawowych kwestii do dyskusji przedstawione zostały dwie prezentacje:

- **Międzynarodowe doświadczenia w rozwoju MFW** – MFW jako istotne narzędzie w polityce klimatyczno-energetycznej, rola państwa i biznesu w kreowaniu rynku MFW, David Rowland, Iberdrola Renewables,
- **Krajowy potencjał MFW w kontekście międzynarodowych i krajowych uwarunkowań gospodarczych, środowiskowych i społecznych** – potencjalna skala i przewidywany czas rozwoju MFW w Polsce, analiza SWOT dla MFW w Polsce, Mariusz Witoński, PTEW.

Następnie dyskusja odbyła się w dwóch panelach problemowych:

- **Krajowe uwarunkowania prawne przygotowania i realizacji MFW,**
- **Krajowe uwarunkowania infrastrukturalne dla MFW.**

Pierwszy panel poświęcony był podsumowaniu dotychczas istniejących regulacji prawnych i ich implika-

cji oraz zdefiniowaniu kolejnych kroków koniecznych w celu uruchomienia rynku morskiej energetyki wiatrowej w Polsce. Prezentację wprowadzającą **„Najważniejsze bariery prawne oraz propozycje ich likwidacji”** przedstawił Maciej Stryjecki (FNEZ).

W panelu tym wystąpili: Magdalena Jabłonowska (Ministerstwo Infrastruktury), Janusz Pilitowski (Ministerstwo Gospodarki), Henryk Majchrzak (PSE Operator S.A.), Michał Kielsznia (Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska), Michał Prażyński (Iberdrola Renewables).

Podczas drugiego panelu poświęconego uwarunkowaniom infrastrukturalnym rozwoju morskich farm wiatrowych na Morzu Bałtyckim, poruszono kwestię przyłączeń

do sieci elektroenergetycznej oraz budowy sieci elektroenergetycznej na morzu, a także perspektyw rozwoju przemysłu offshorowego nie tylko na obszarach nadmorskich, ale także w innych częściach naszego kraju. Prezentację wprowadzającą w tym panelu poświęconą **„Wyzwaniom w zakresie tworzenia infrastruktury przyłączeniowej oraz zaplecza organizacyjnego dla MFW”** przedstawił Bogdan Gutkowski (PTEW).

W panelu tym wystąpili: Cezary Szwed (PSE Operator S.A.), Wojciech Drożdż (Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego), Dagmara Żygowska (Germanischer Lloyd Polen), Andrzej Szwarc (CRIST), Paweł Bańko (GSG Towers).

MORSKA ENERGETYKA WIATROWA WAŻNYM ELEMENTEM OZE

(Depesza Wydziału Prasowego Ministerstwa Gospodarki)

– Morska energetyka wiatrowa (MFW) może być znaczącym i alternatywnym rozwiązaniem w dyskusji o energetyce w Polsce. Jej rozwój na Bałtyku to szansa na ożywienie przemysłu i utworzenie nawet 8 tysięcy nowych miejsc pracy – powiedział wicepremier, minister gospodarki Waldemar Pawlak na otwarciu seminarium „Perspektywy rozwoju morskiej energetyki wiatrowej w Polsce”. Debata odbyła się 10 czerwca 2011 r. w Ministerstwie Gospodarki.

Zdaniem wicepremiera Waldemara Pawlaka, morska energetyka wiatrowa to branża, która w szybkim tempie stała się jednym z najbardziej dynamicznie rozwijających się sektorów energetycznych w UE. Eksperti szacują nasz krajowy rynek MFW na 0,5-1,5 GW w 2020 r. i odpowiednio 5-6 GW w 2030 r. – *Rozwój w Polsce MFW to wielka szansa na ożywienie polskich portów oraz sektora badawczo-rozwojowego* – podkreślił wiceszef rządu.

Według Polskiego Towarzystwa Energetyki Wiatrowej (PTEW) szacunkowe koszty inwestycyjne realizacji morskich elektrowni wiatrowych na obszarze Południowego Bałtyku wyniosą około 3 mln euro za 1 MW mocy zainstalowanej. Z kolei koszty budowy 1 MW mocy w elektrowni jądrowej inwestor (PGE S.A.) szacuje na 3-3,5 mln euro.

Wicepremier zaznaczył, że w przypadku morskiej energetyki wiatrowej konieczne będą duże nakłady inwestycyjne: od 2,25 mld euro do 2020 r. i do 7,5 mld euro do 2030 r. – *Korzyści dla Pomorza i polskiej gospodarki będą wraz z rozwojem dostępnych technologii dużo większe* – podkreślił wicepremier.

O krajowym potencjale morskiej energetyki wiatrowej mówił również Mariusz Witoński, wiceprezes zarządu Polskiego Towarzystwa Energetyki Wiatrowej (PTEW). Według PTEW do 2030 r. istnieje możliwość bezkonfliktowej lokalizacji morskich farm wiatrowych na obszarze co najmniej 2 tys. km². – *W naszej opinii możliwe jest zainstalowanie morskich elektrowni wiatrowych o łącznej mocy około 5 tys. MW* – powiedział wiceprezes Witoński. – *Taka ilość turbin wiatrowych pozwoliłaby na produkcję ponad 22 TWh/rok. Odpowiada to ponad połowie krajowego zapotrzebowania na energię elektryczną z OZE do 2020 r.* – dodał.

Zdaniem ekspertów, aby morska energetyka wiatrowa miała szansę na rozwój w naszym kraju, konieczne są systemowe rozwiązania prawne. Wicepremier Pawlak poinformował, że obecnie w Ministerstwie Gospodarki kończą się prace nad projektem ustawy o energii z odnawialnych źródeł energii, która wprowadzi stabilny system wsparcia dla morskich farm wiatrowych. Ponadto, Sejm RP uchwalił właśnie nowelizację ustawy o obszarach morskich, przygotowaną wspólnie z przedstawicielami organizacji branżowych, która wprowadza nowe, korzystne dla inwestorów zasady lokalizowania morskich farm wiatrowych.

MIĘDZYNARODOWE DOŚWIADCZENIA W ROZWOJU MORSKICH FARM WIATROWYCH

David Rowland, Iberdrola Renewables
tekst nieautoryzowany

Iberdrola plasuje się na 5 miejscu na świecie wśród spółek działających w branży energetycznej, z przychodem netto na poziomie 30 mld w 2010. Zatrudniamy ponad 30000 osób w ponad 40 krajach.

Do tej pory zainstalowaliśmy już 45 GW mocy generowanej z wody, gazu, węgla, atomu i odnawialnych źródeł energii. Dostarczamy energię do ponad 28 mln odbiorców na całym świecie.

Jesteśmy dumni z tego, że jesteśmy największą na świecie spółką działającą w branży energetyki odnawialnej z zainstalowaną mocą ponad 12500 MW, z czego większość generowana jest przez elektrownie wiatrowe. Inwestujemy miliardy euro w rozwój naszej działalności, aby zrealizować w przyszłości ogromne przedsięwzięcie o mocy 62 GW w 20 krajach, w tym również w Polsce. Większość naszych elektrowni wiatrowych stoi na lądzie, ale od 10 lat staramy się działać także na morzu, gdyż ten sektor z pewnością będzie ogrywał znaczącą rolę w tzw. energy-mix północnej Europy.

Jesteśmy obecnie jednym z największych graczy na rynku międzynarodowym.

Większość naszych działań skupiona jest w Wielkiej Brytanii i w Niemczech, gdyż w tych krajach występują bardzo korzystne warunki wiatrowe. W Wielkiej Brytanii budujemy obecnie farmę o łącznej mocy 375 MW na północnym wybrzeżu Anglii, projekt ten zakończymy w 2013 roku.

Pracujemy także nad projektem o mocy 7,2 GW na wschodnim wybrzeżu Anglii – Anglia Offshore Wind. Jest to największe przedsięwzięcie w ramach morskiej ener-

getyki wiatrowej w Europie i zakończymy je między 2015 a 2022 rokiem.

Jesteśmy jedną z najaktywniejszych spółek w niemieckim rejonie Morza Bałtyckiego pod względem projektów w toku. Najbardziej zaawansowanym przedsięwzięciem jest farma wiatrowa Viking, która znajduje się 30 km od polskiej granicy. Kończymy obecnie geotechniczne badania i mamy nadzieję, że będziemy mogli zbudować tę farmę w 2015, 2016 roku.

Niedawne zdarzenia w Japonii także nawołują do ponownego przemyślenia stanowiska wobec odnawialnych źródeł energii w kontekście trudności w branży energii nuklearnej w wielu krajach. Niemcy już teraz ogłaszają zamykanie elektrowni jądrowych do 2020 roku, co stanowi jednocześnie ogromną szansę dla udziału morskiej energetyki wiatrowej w ogólnym mixie energetycznym tego kraju. W innych państwach również podejmowane są kroki związane ze zmianami w politykach energetycznych – niezależnie od wyników takich zmian, energetyka morska z pewnością na tym skorzysta.

Większość krajów chętnie eksploatuje własne zasoby naturalne. W północnej części Europy znajdują się obszary o doskonałych warunkach – zarówno w odniesieniu do dna morskiego, jak i dużego potencjału wiatrowego. Przy rosnących kosztach paliwa, inwestycje w odnawialne źródła energii – głównie wiatr – stanowią rozsądną alternatywę i pomagają generować bezemisyjną energię elektryczną.

W Europie bezrobocie stanowi także istotny problem. Inwestycje w morskie farmy wiatrowe pozwolą na ożywienie istniejącego przemysłu i stworzenie nowych moż

liwości rozwoju, a także szansę na nowe miejsca pracy.

Polskę natomiast nazywamy szansą przyszłości.

Przeprowadziliśmy wiele badań z wykorzystaniem systemu informacji geograficznej, aby określić potencjał do rozwoju morskiej energetyki wiatrowej na polskich wodach terytorialnych oraz w wyłącznej strefie ekonomicznej. Zastosowaliśmy nasze własne kryteria do wyboru najlepszych obszarów i oszacowaliśmy, że polski potencjał wynosi około 14 GW. Te badania prowadzone były przez ostatnie dwa lata. Udało nam się też zidentyfikować kilka nowych lokalizacji, które wymagają jeszcze dokładnej oceny.

Kluczowe powody do rozwijania technologii wiatrowych na polskich obszarach morskich:

- redukcja emisji CO₂,
- realizacja unijnego celu – 20% energii generowanej ze źródeł odnawialnych do 2020 r.,
- w Polsce generowana energia elektryczna będzie musiała do 2020 roku w 19% pochodzić ze źródeł odnawialnych.

Ważne jest jednak to, aby potrafić korzystać z doświadczeń innych państw w tym sektorze.

Wlk. Brytania w ciągu ostatnich 10 lat osiągnęła wiele sukcesów, ale i popełniła dużo błędów podczas rozwijania morskiej energetyki wiatrowej na swoich obszarach. Warto z takich porażek wyciągać wnioski i nie popełniać tych samych błędów w przyszłości.

Należy zatem pamiętać, że:

- żaden rynek nie rozwinie się bez zapewnienia inwestorom odpowiednich stóp zwrotu z inwestycji, a stabilne i atrakcyjne mechanizmy wsparcia w morskiej energetyce wiatrowej są kluczowe dla rozwoju rynku,
- Wielka Brytania i Niemcy już to osiągnęły – Polska ma jeszcze wiele do zrobienia w tej dziedzinie.

Wielka Brytania 12 lat temu rozpoczynała od małych projektów – 60 MW. Już 3 lata później pojawiły się projekty 500 MW, a w 2009 już 7,2 GW. Dzięki takim doświadczeniom już dziś wiemy, że przy projektach na morzu należy nastawiać się na wielkość – to usprawnia procesy w łańcuchu dostaw, zmniejsza koszty na 1 MW mocy i pozwala na maksymalizowanie korzyści przemysłowych, zwiększa zaangażowanie interesariuszy i otwiera więcej możliwości dla rozwiązań związanych z minimalizowaniem kosztów.

Należy także pamiętać, że obszary lub preferowane strefy dla morskich projektów wiatrowych powinny być wybierane po dokonaniu strategicznej oceny środowiskowej, w tym po przeprowadzeniu konsultacji z kluczowymi interesariuszami. Taka koordynacja prac oszczędzi czas, pieniądze i zapobiegnie dublowaniu działań w przyszłości.

Wszyscy z pewnością wiedzą także, że w procesie rozwijania potencjału offshore w Polsce, to sieć będzie kluczowym elementem. Podłączenie morskich elektrowni wiatrowych do sieci jest fundamentalnym wymogiem dla rozpoczęcia poważnych działań w tej branży. Bez inwestycji w infrastrukturę, jasnej strategii metodologii podłączenia i ustaleń cenowych deweloperzy będą bardzo ostrożnie odnosić się do nowych inwestycji.

W wielu krajach opracowano już różnorodne modele, na których Polska mogłaby się wzorować. Istotne jest jednak to, aby władze ustaliły strukturę dla całego procesu rozwijania morskich farm wiatrowych – od praw do zabudowy dna morskiego (seabed development rights),

po wszelkie kolejne pozwolenia i licencje, tak aby deweloperzy mieli jasno wyznaczone wymagania, jakich dokumentów potrzebują do prawidłowego przeprowadzenia całego przedsięwzięcia.

Polska ma szansę na generowanie dużych ilości energii dzięki morskim farmom wiatrowym do roku 2030. Żeby to osiągnąć Polska musi wejść na rynek europejski z konkurencyjną i atrakcyjną ofertą.

Cele, jakie Polska powinna postawić sobie na najbliższe lata, muszą być realistyczne:

- np. 10 GW mocy z MFW do 2030 r.,
- dobry mechanizm wsparcia, aby ustabilizować sytuację inwestorów,
- przeprowadzona przez rząd strategiczna ocena środowiskowa w celu zidentyfikowania preferowanych obszarów dla projektów,
- konsultacje z kluczowymi interesariuszami, aby zapewnić jeszcze skuteczniejsze i lepiej usystematyzowane procesy,
- jasno sprecyzowane procesy zabezpieczania praw do zabudowy, budowlanych i praw do eksploatacji, pozwoleń i licencji,
- strategia dla korzyści przemysłowych z morskiej energetyki wiatrowej.

Należy pamiętać, że morskie projekty wiatrowe są drogie, skomplikowane i wymagają przemyślanej selekcji inwestorów, którzy będą odznaczali się wystarczającym doświadczeniem i odpowiednim zapleczem, nie tylko finansowym. Iberdrola wierzy, że przy odpowiednim przygotowaniu wszystkich działań i procedur, morska energetyka wiatrowa może się w Polsce bardzo korzystnie rozwinąć.

UWARUNKOWANIA EKONOMICZNO-GOSPODARCZE MFW

Mariusz Witoński, PTEW
tekst autoryzowany

Spodziewany rozwój morskiej energetyki wiatrowej w Polsce jest pod wieloma względami uwarunkowany kierunkami i dynamiką trwającego już ponad 10 lat rozwoju tego sektora w krajach Europy zachodniej i północnej. Rozwój ten przybiera coraz bardziej spektakularne rozmiary i dziś możemy powiedzieć, że morska energetyka wiatrowa jest branżą która osiągnęła pełną dojrzałość, budzi zainteresowanie światowych inwestorów, inspirowanie rozwoju rynku dostawców technologii, wpływa na kształtowanie polityki energetycznej w skali Unii Europejskiej i w skali całego kontynentu. Ciekawostką jest fakt, że choć w roku 2010 odnotowano w Europie spadek przyrostu instalacji w całym sektorze energetyki wiatrowej, to w morskiej energetyce wiatrowej zanotowano ponad 50% wzrost. Świadczy to o tym, iż dynamika wzrostu nakładów i przyrostu mocy zainstalowanych w tym sektorze jest wyjątkowa i z całą pewnością trend ten zostanie utrzymany w perspektywie najbliższych 10 lat również w związku z cenami jakie wyznacza w tej chwili Unia Europejska oraz polityki sektorowe poszczególnych państw członkowskich.

Bilans mocy zainstalowanych na koniec roku 2010 w skali Europy w morskiej energetyce wiatrowej to już 3 GW, a prognozy w roku bieżącym wskazują, iż wolumen ten zostanie podwojony. Jeśli przeanalizujemy portfel projektów, które znajdują się w fazie przygotowania, projektowania lub też tych, które mają zamknięty proces decyzyjny, zauważymy, iż w najbliższych kilku latach przyrost mocy zainstalowanych będzie osiągał rząd wielkości od 1GW do 1,5 GW rocznie. Jednocześnie charakterystyka instalacji w tej chwili rozpatrywanych jako perspektywiczne odbiega znacznie od tego, co jeszcze niedawno było standardem. Obserwujemy zmianę podstawowych parametrów lokalizacyjnych i instalacyjnych w zakresie wielkości i mocy zainstalowanej na pojedynczej turbinie,

średniej wielkości farmy, a zwłaszcza w parametrach dotyczących lokalizacji farm wiatrowych, które coraz bardziej oddalają się od brzegu morskiego, wchodząc na akweny, które jeszcze do niedawna z perspektywy tej branży nazwalibyśmy akwenami głębokowodnymi. Jest to o tyle istotne, że rozpatrując nasze krajowe uwarunkowania dotyczące możliwości lokalizacyjnych, myślimy właśnie o takich akwenach o głębokościach powyżej 20 m. Zakończone w tej chwili prace nad nowelizacją ustawy o obszarach morskich wyłączyły możliwość lokalizowania farm wiatrowych w granicach morza terytorialnego. Oznacza to, że nasze farmy wiatrowe, które będą realizowane na mocy wchodzących niebawem w życie przepisów będą lokalizowane w takich warunkach, jakie wynikają z ogólnych trendów rozwoju sektora w skali całego kontynentu.

Jak wyglądają perspektywy rynkowe rozwoju branży?

Zarówno z założeń polityk unijnych, prognoz organizacji branżowych, jak i programów inwestycyjnych poszczególnych inwestorów wynika, że w perspektywie najbliższych 10 lat średnioroczny przyrost instalacji będzie wynosił ponad 3 GW. Oznacza to, że wartość całego rynku będzie rokrocznie kształtowała się na poziomie ok. 10 mld euro.

Istotna jest przy tym zmiana proporcji jeśli chodzi o wewnętrzny rozkład kosztów inwestycyjnych. Przechodząc z obszarów płytkowodnych na obszary głębokowodne obserwujemy wzrost udziału kosztów po stronie konstrukcji wsporczych, fundamentów, kosztów operacyjnych związanych z realizacją farmy, które wynoszą do 60% całości kosztów inwestycji. Oznacza to, że coraz

większa część nakładów finansowych trafia do znacznie poszerzonego kręgu dostawców i kooperantów, którzy do tej pory pozostawali w cieniu głównych dostawców technologii, czyli turbin wiatrowych.

Czym charakteryzuje się rynek europejski?

Gdy rozpoczynamy dyskusję na temat możliwości rozwoju sektora morskiej energetyki wiatrowej, pojawiają się pewne pierwsze koncepcje na temat celu, jaki nasz kraj mógłby sobie wyznaczyć w perspektywie najbliższych 10 lat. W drugiej połowie poprzedniego roku zarówno w action planie, jak i w regionalnych dokumentach strategicznych, dotyczących rozwoju energetyki, pojawił się wolumen 500 MW, które miałyby zostać zainstalowane w perspektywie roku 2020. Są też odważniejsze prognozy mówiące o wolumenie 1,5 GW, niemniej jednak wydaje się to być dosyć optymistycznym założeniem, zwłaszcza jeśli weźmiemy pod uwagę średnie czasy przygotowania realizacji inwestycji, które - jak wynika z doświadczeń europejskich - mogą wynosić do 7-8 lat dla pojedynczego projektu. Oczywiście zakres realizacji w krajach Europy zachodniej, jak i poziom celów, jakie kraje te stawiają przed sobą w tym zakresie, jest znacznie wyższy, jednak można przyjmować, że po roku 2020 dynamika przyrostu nowych mocy na polskich obszarach morskich powinna zbliżyć się do średniej europejskiej.

Analizy kosztów realizacji morskich farm wiatrowych wskazują, że już ponad 50% trafia poza rynek bezpośrednich dostawców turbin wiatrowych. Z punktu widzenia naszej gospodarki jest to niezwykle istotne uwarunkowanie. Jednym z bardziej dojmujących doświadczeń w kwestii rozwoju lądowej energetyki wiatrowej w Polsce było to, iż nasze zakłady wytwórcze w znikomym stopniu partycypowały w boomie inwestycyjnym, jaki ma miejsce w ostatnich kilku latach w Polsce jeśli chodzi o instalacje lądowe. W kontekście spodziewanego roz-

woju morskiej energetyki wiatrowej w polskich obszarach morskich, otwierają się przed polską gospodarką nowe szanse i nowe wyzwania z uwagi na to, iż dysponujemy zapleczem produkcyjnym mogącym podołać zamówieniom dotyczącym istotnej części zainwestowania związanego z realizacją farm wiatrowych na morzu. Również polski przemysł stoczniowy, przeżywający jeszcze niedawno trudne chwile, obecnie jest w stanie skutecznie konkurować na rynkach europejskich z najlepszymi dostawcami i wygrywać przetargi, m.in. na realizację najbardziej zaawansowanych jednostek do budowy morskich farm wiatrowych czy też dostawę konstrukcji wsporczych i wież. Przy czym w odniesieniu do branży okrętowej zapotrzebowanie sektora wiatrowego dotyczy nie tylko jednostek dużych, ale również całej floty jednostek pomocniczych, które z całą pewnością będą zamawiane i już są zamawiane na potrzeby budowanych i przygotowywanych do realizacji farm wiatrowych na Morzu Północnym i w zachodniej części Morza Bałtyckiego. W perspektywie otwarcia naszego rynku i naszych obszarów morskich dla tego typu inwestycji, pojawienie się inwestorów będzie generowało popyt na produkcję stoczniową, do której powoli zaczynamy być przygotowani. Branża ta ma duży potencjał rozwojowy i już w tej chwili może partycypować w rynku dostawców na Morzu Północnym i na zachodnim Bałtyku. Taka sytuacja powinna wywoływać odpowiednią reakcję ze strony decydentów politycznych i gospodarczych, którzy powinni dostrzec konieczność zagwarantowania temu nowemu sektorowi takiego wsparcia, jakie otrzymuje on w innych krajach europejskich.

Należy bowiem mieć na uwadze to, że nasze stocznie nie są jedynymi na południowym Bałtyku zakładami, które mogą realizować tego typu zamówienia. Za naszą zachodnią granicą od kilku lat trwa boom inwestycyjny w Rostocku, który wzorem wcześniejszych doświadczeń w Brementhaven, jest w tej chwili kreowany na ośrodek przemysłowo-logistyczny dla morskiej energetyki wiatrowej. Stocznie położone na wschód od naszych granic są także aktywne w tej branży. Poza zamówieniami na jednostki służące do budowy, serwisu, eksploatacji

farm wiatrowych, przemysł stoczniowy jest doskonałym miejscem, w którym można lokować produkcję różnego rodzaju elementów konstrukcyjnych związanych z realizacją morskich farm wiatrowych. Chodzi tutaj zarówno o konstrukcje wsporcze, elementy fundamentów, platformy transformatorowe, czy też po prostu wieże elektrowni wiatrowych, które mogą mieć zastosowanie zarówno w konstrukcjach morskich jak i lądowych. Bardzo ostrożne szacunki dotyczące zapotrzebowania rynku europejskiego na tego typu konstrukcje mówią o wielkości 1500 sztuk rocznie.

Poza zapleczem produkcyjnym budowa projektów farm wiatrowych wymaga również odpowiedniego zaplecza logistycznego, które umożliwi składowanie i przygotowanie do transportu elementów konstrukcyjnych. W tym zakresie możliwości rozwoju jak i czerpania korzyści z rozwoju sektora morskiej energetyki wiatrowej otwierają się również przed polskimi portami. Należy mieć na uwadze fakt, że dotyczy to docelowo nie tylko dużych portów, które mogą być bezpośrednio zaangażowane w obsługę przygotowania budowy i realizacji farm wiatrowych, ale również mniejszych portów położonych na środkowym wybrzeżu, które w fazie eksploatacyjnej przez dziesiątki lat mogą partycypować jako bazy logistyczno-zaopatrzeniowe i centra obsługi ze względu na swoje korzystniejsze położenie, tj. mniejszy dystans do spodziewanych lokalizacji.

Jakie na tle tych uwarunkowań stoją szanse rozwojowe przed naszym krajem? Czego możemy się spodziewać? W jaki sposób możemy szacować zarówno potencjał kapitałów inwestycyjnych które napłyną tutaj w związku z projektami rozwoju FW jak i konsekwencji dla rozwoju polskiej gospodarki?

Szacunki pojemności obszarów morskich dogodnych dla realizacji inwestycji wiatrowych w polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej są różne. Wyjściowo mówi się tu o powierzchni rzędu 3500 km², przy czym po uwzględnieniu różnego rodzaju ograniczeń i sprowadzeniu tego do tzw. potencjału technicznego możemy dysponować powierzchnią ok. 2000 km², które w perspektywie najbliższych 20 lat mogłyby być przedmiotem zainwestowania. Granicą jest głębokość tych akwenów i wynikające stąd ograniczenia technologiczne i finansowe. Potencjał lokalizacyjny 2000 km² oznacza dostępność tych terenów dla wolumenu mocy zainstalowanej rzędu 5000 MW przy założonej gęstości mocy zainstalowanych rzędu 2,5 MW/km². W związku z trwającym ciągłym rozwojem technologicznym i wynikającym z niego m.in. przyrostem mocy jednostkowych urządzeń instalowanych na morzu można zakładać, że wielkość dotycząca gęstości mocy zainstalowanej może ulec zmianie, a tym samym i docelowy wolumen 5000 MW można uznać za możliwy do poszerzenia.

Przy takiej ilości instalacji generacji wiatrowej na morzu można łatwo uznać, iż od roku 2020 produkcja energii elektrycznej z MFW mogłaby zacząć stanowić coraz bardziej istotny wkład w spełnienie celów przyjętych przez Polskę w zakresie produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

Najgoręcej dyskutowane aspekty lokalizacyjne dotyczą wyznaczenia akwenów dostępnych dla lokalizacji inwestycji, zwłaszcza w kontekście zmian ustawowych ustanawiających granicę morza terytorialnego jako minimalną odległość morskich farm wiatrowych od brzegu morskiego.

W związku z krystalizowaniem się docelowych lokalizacji farm wiatrowych w polskich obszarach morskich, można się pokusić o przeprowadzenie analizy dotyczącej podstawowych uwarunkowań ich realizacji, w tym wstępnej analizy SWOT.

Mocne strony:

Duży potencjał lokalizacyjny w połączeniu z wysoką efektywnością maszyn instalowanych na morzu prowadzi do polepszenia warunków inwestycyjnych. Duży wolumen mocy oznacza też odpowiednio znaczące zasilanie naszego systemu elektroenergetycznego. Istotne są także ułatwienia lokalizacyjne wynikające z braku rozczłonkowania własnościowego terenów, na których będą zlokalizowane farmy wiatrowe, co oczywiście nie ogranicza konieczności dyskusowania z różnego rodzaju użytkownikami obszarów morskich, które na etapie lokalizacyjnym będą musiały mieć miejsce.

W porównaniu do lokalizacji lądowych możemy spodziewać się ograniczenia konfliktów środowiskowych, choć oczywiście analiza oddziaływań środowiskowych będzie miała bardzo duże znaczenie dla określenia uwarunkowań lokalizacyjnych. Jeśli chodzi o potencjalne konflikty społeczne ustawodawca wychodzi naprzeciw postulatom społeczności regionów nadmorskich, odsuwając lokalizacje farm wiatrowych od brzegu morskiego, likwidując w ten sposób problem ewentualnych oddziaływań krajobrazowych.

Słabe strony:

Najistotniejszą rolę odgrywają tu przede wszystkim stosunkowo wysokie koszty inwestycyjne oraz koszty ryzyka inwestycyjnego. Związane są one głównie ze specyfiką warunków prowadzenia inwestycji na morzu, tj. z dużo trudniejszym dostępem do rejonu inwestycji oraz nieprzewidywalnością warunków pogodowych, co może przekładać się na wydłużanie czasu i zwiększanie kosztów realizacji projektu.

Szanse:

Realizacja farm wiatrowych w polskich obszarach morskich w istotny sposób przyczyni się w przyszłości do realizacji celów w zakresie zwiększania produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych oraz wzmocni strukturę krajowych mocy wytwórczych. Ponadto, w wyniku odpowiednio wczesnego zaplanowania i przygotowania zaplecza rozwoju sektora morskiej energetyki wiatrowej możliwa będzie rewitalizacja sektora stocznioowego oraz budowa znaczącego potencjału produkcyjno-usługowego w regionach nadmorskich, jak również uzyskanie korzystnego wpływu na koniunkturę w wybranych sektorach gospodarki i na rynku pracy w skali całego kraju.

Zagrożenia:

Za podstawowe zagrożenie dla szybkiego rozwoju sektora morskiej energetyki wiatrowej w Polsce należy uznać brak bezpieczeństwa inwestycyjnego wynikający z niepewności co do docelowego kształtu krajowego systemu wsparcia sektora produkcji energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii. Także system aktualnie obowiązujących regulacji prawnych dotyczących warunków lokalizacji i realizacji farm wiatrowych pozostawia stosunkowo szerokie pole niepewności, m.in. na etapie ustalania lokalizacji oraz środowiskowych uwarunkowań realizacji inwestycji. Osobnym zagadnieniem, o kluczowym znaczeniu dla możliwości rozwoju sektora, jest kwestia możliwości przyłączenia generacji z morskich farm wiatrowych do krajowego systemu elektroenergetycznego.

Jakie są potrzeby sektora w Polsce?

Możemy się spodziewać, że w perspektywie ok. 8-10 lat w polskich obszarach morskich powstaną pierwsze farmy wiatrowe. Polski sektor produkcyjno-usługowy oraz rynek pracy mogą w sposób znaczący partycypować w korzyściach wynikających ze strumienia inwestycyjnego w branży morskiej energetyki wiatrowej. Realizacja tego scenariusza wymaga odpowiednio wczesnego

przygotowania odpowiednich regulacji prawnych, systemu wsparcia i zaplecza infrastrukturalnego. Wynika stąd jednoznaczny sygnał, który płynie do naszych decydentów politycznych i gospodarczych: sektor morskiej energetyki wiatrowej potrzebuje przede wszystkim przejrzystości, stabilności i przewidywalności. Natomiast pilnego zainteresowania wymaga rosnący w Polsce sektor produkcyjno-usługowy obsługujący branżę morskiej energetyki wiatrowej. Dzięki zastosowaniu odpowiednich instrumentów wsparcia finansowego i strukturalnego mógłby on już obecnie korzystać z bardzo ożywionej koniunktury gospodarczej w Europie i na świecie.

KIEDY I W JAKIM ZAKRESIE MOŻLIWE JEST STWORZENIE UWARUNKOWAŃ PRAWNYCH SPRZYJAJĄCYCH ROZWOJOWI MFW?

NAJWAŻNIEJSZE BARIERY PRAWNE ORAZ PROPOZYCJE ICH LIKWIDACJI

Maciej Stryjecki, Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej
tekst autoryzowany

Aby odpowiedzieć na pytanie, czy system prawny obowiązujący w Polsce, jest wystarczający do zapewnienia dynamicznego rozwoju morskiej energetyki wiatrowej, trzeba zacząć od określenia najważniejszych fundamentów, leżących u podstaw podejmowania decyzji inwestycyjnych w tym sektorze.

Pierwszym z takich fundamentów, jest dostępność lokalizacji dla morskich farm wiatrowych. Dostępność ta, oceniana jest przez inwestorów z punktu widzenia dwóch podstawowych czynników:

- transparentności i efektywności systemu wyboru i rezerwacji lokalizacji, na czas niezbędny dla wykonania wszelkich działań związanych z przygotowaniem, realizacją i eksploatacją MFW,
- zapewnienie mechanizmu oceny wartości wybranej lokalizacji, zwłaszcza w zakresie potencjalnych oddziaływań MFW na środowisko i inne rodzaje użytkowania obszarów morskich, uwzględniającego realia procesu inwestycyjnego.

W polskim porządku prawnym, ryzyko wyboru lokalizacji leży po stronie inwestora/dewelopera. Państwo nie wykonało planu zagospodarowania obszarów morskich i nie wyznaczyło akwenów, predestynowanych do rozwoju MFW. Inwestor musi na własny koszt i własne ryzyko, wybrać lokalizację, na której będzie realizował projekt. Aby uzyskać daleko idącą pewność, że na wybranej lokalizacji będzie możliwa budowa MFW, inwestor musi uzyskać dwa pozwolenia: pozwolenia na wznoszenie i wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urzą-

dzeń w polskich obszarach morskich (PSZW) oraz decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach (DSU). Koszt uzyskania PSZW to 0,1% wartości przedsięwzięcia, a więc ok. 9-10 mln zł dla MFW o mocy 1 GW. Koszt wykonania badań niezbędnych dla uzyskania DSU, to dla takiej farmy ok. 15-20 mln zł. Inwestor, musi więc w polskich warunkach, zaryzykować ok. 25 -30 mln zł, aby zweryfikować możliwość realizacji inwestycji. Przy czym istotne jest to, że podejmując się uzyskania DSU przed PSZW, ryzyko jest znacznie większe, gdyż nie tylko można na wstępie stracić 20 mln zł gdy wyniki badań nie pozwolą uzyskać decyzji środowiskowej, ale też może się okazać, że nawet przy pozytywnych wynikach, w trakcie ich wykonania, ktoś zajął nam wybrany teren, uzyskując dla niego PSZW. Dlatego też, właściwą kolejnością wydaje się uzyskanie najpierw PSZW, a potem ubieganie się o DSU. Niestety w tej sprawie wciąż są wątpliwości, gdyż część ekspertów uważa, że przed uzyskaniem PSZW powinna zostać wydana DSU.

Miarą więc stworzenia warunków do osiągnięcia pierwszego fundamentu dla rynku MFW, będzie zagwarantowanie jasnych zasad wydawania PSZW i DSU.

Niestety wciąż jest cały szereg wątpliwości, co do obydwu systemów. Znowelizowana ustawa o obszarach morskich RP i administracji morskiej wprowadza kilka nowych, jasnych i stabilnych podstaw do przygotowania projektów MFW. Jest to bez wątpienia wydłużenie ważności PSZW z 5 do 30 lat. Określenie jasnych warunków, jakie trzeba spełnić, aby utrzymać ważność pozwolenia (uzyskanie pozwolenia na budowę w terminie do 8 lat, rozpoczęcie

budowy w ciągu kolejnych 3 lat i rozpoczęcie eksploatacji w następnych 5 latach). Ponadto wprowadziła możliwość przedłużenia ważności pozwolenia o kolejne 20 lat. Ustawa wprowadziła także jasne i korzystne dla inwestora zasady płatności za wydanie PSZW. Zamiast jednej opłaty w wysokości 1% wartości przedsięwzięcia, mamy 4 opłaty, wnoszone w następujący sposób:

- 10% - po wydaniu PSZW,
- 30% - po uzyskaniu Pozwolenia na budowę,
- 30% - po oddaniu do użytku MFW,
- 30% - 3 lata po oddaniu do użytku MFW.

Wciąż jednak ustawa pozostawia wiele pytań i wątpliwości. Np.:

- W jaki sposób wskazywać lokalizację dla MFW: obrys obszaru, czy dokładne lokalizacje? Czy tylko dla MFW, czy także dla terenu niezbędnego dla jej przygotowania i realizacji?
- W jaki sposób opisywać możliwość wariantowania lokalizacyjnego i technologicznego?
- Czy należy wskazać okres wykorzystania obszaru morskiego obejmujący czas od momentu uzyskania PSZW do momentu likwidacji MFW? Czy tylko okres eksploatacji MFW?
- Jakie parametry techniczne MFW i z jaką szczegółowością należy opisać?
- W jaki sposób szacować i weryfikować wartość MFW?
- Z jaką dokładnością opisywać sposoby przekazywania produktów na ląd?

- Wedle jakiej metodologii należy oceniać skutki gospodarcze, społeczne i środowiskowe realizacji MFW?

Wprowadzony także do ustawy tryb rozstrzygający, który miał w sposób transparentny pomóc w wyborze przedsięwzięcia, w przypadku gdy więcej niż jeden inwestor chce zrealizować inwestycje na tym samym akwenie, wprowadza więcej zamieszania i niepewności, niż system obecny.

Również w zakresie prowadzenia procedury oceny oddziaływania na środowisko dla MFW, jest całe mnóstwo niepewności. Najważniejsze z nich to:

- Kiedy należy uzyskać DSU – przed wydaniem PSZW czy przed wydaniem pozwolenia na budowę?
- Jakie badania środowiska morskiego należy wykonać i jakimi metodami?
- Czy należy przeprowadzić jedną procedurę OOŚ dla MFW i kabla przyłączeniowego, czy dwie odrębne?
- Jak oceniać wpływ skumulowany?
- Czy dla wszystkich projektów zlokalizowanych w EEZ niezbędna jest procedura transgraniczna?

Jak widać z powyższego zestawienia, nie można dziś stwierdzić aby system wyboru lokalizacji dla MFW był w Polsce klarowny i minimalizował ryzyko inwestycyjne. Niezbędna jest szeroka dyskusja na ten temat i wypracowanie jasnych wytycznych i interpretacji obowiązujących przepisów.

Drugim fundamentem, niezbędnym dla podjęcia decyzji o rozpoczęciu budowy MFW, jest system wsparcia. Morska energetyka wiatrowa cechuje się ogromnymi kosztami inwestycyjnymi. Decyzja o ich poniesieniu musi być poprzedzona rzetelną analizą opłacalności całej inwestycji. Opłacalność wytwarzania energii w źródłach

odnawialnych jest zdominowana w Polsce wysokością kosztów inwestycyjnych, wysokością ceny energii i wartością świadectw pochodzenia. Koszty inwestycyjne w energetyce wiatrowej na morzu uzależnione są przede wszystkim od odległości projektu od lądu i głębokości morza. Polski Parlament podjął decyzję o zakazie lokalizowania MFW w odległości bliższej niż 22 mile morskie od brzegu, a najpłytsze obszary morskie o głębokości nieprzekraczającej 20 m objęte zostały ochroną w ra-

mach sieci Natura 2000. To powoduje, że koszty realizacji MFW w Polsce będą średnio od 30 do 80% droższe niż w wielu innych państwach, które dopuszczają lokalizowanie tych projektów bliżej brzegu i na płytkich wodach. Ponadto w Polsce dodatkowym kosztem, sięgającym ok. 20% wartości przedsięwzięcia jest koszt budowy całości przyłącza morskiej farmy wiatrowej, który musi ponieść inwestor. W większości państw, gdzie dynamicznie rozwija się morską energetykę wiatrową, przyłącze morskie zapewnia operator sieci.

Poniższa tabela przedstawia porównanie systemów wsparcia 5 państwach UE.

Państwo	Wysokość wsparcia [cents/kWh]	Trwałość wsparcia [lata]	Przyłącze
Wielka Brytania	ZC 8,82 + EE 6,41 = 15,23	25 dla ZC	Operator
Niemcy	FT 13	14 (30km/30m)	Operator
Francja	FT 13	15	Inwestor
Szwecja	ZC 7,5 + EE 3 = 10,5 + dotacje inwestycyjne	15 dla ZC	Operator
Polska	ZC 7 + EE 4,8 = 11,7	brak okresu gwarantowanego	Inwestor

Jak wynika z powyższego zestawienia, obecnie funkcjonujący system wsparcia wytwarzania energii z OZE, nie jest konkurencyjny w odniesieniu do MFW z systemami innych państw. Przychody z tytułu wytwarzania energii są zbyt niskie, brak jest gwarancji terminowej wsparcia na odpowiednim poziomie, a koszty przyłącza ponosi inwestor. To powoduje, że międzynarodowi inwestorzy, a głównie tacy są zainteresowani tak kosztownymi inwestycjami energetycznymi, wybiorą inne kraje dla realizacji swoich strategii biznesowych.

Sytuacje polskich inwestorów pogarsza dodatkowo fakt niestabilności systemu wsparcia. Obecnie trwają prace nad nową ustawą o wsparciu odnawialnych źródeł energii, która ma wprowadzić znaczące zmiany w obowiązującym systemie wsparcia. Jest to z jednej strony okazja do poprawienia warunków inwestowania w MFW w Polsce, lecz z drugiej strony wprowadza dodatkową

niepewność inwestycyjną, która odsunie w czasie podejmowanie decyzji o przygotowaniu projektów, do czasu wejścia w życie nowej ustawy.

Ważne jest, aby nowa ustawa wprowadziła system dedykowany dla MFW, np. w postaci odmiennego współczynnika przeliczania wartości świadectwa pochodzenia. System, żeby być efektywnym musi gwarantować przychody z tytułu wytwarzania energii (sprzedaż energii i świadectwa pochodzenia) na poziomie 15,5 -18,5 euro-centów/kWh przez okres pierwszych 15 lat od uruchomienia inwestycji.

Trzecim i ostatnim z najważniejszych fundamentów rozwoju morskiej energetyki wiatrowej, jest możliwość przyłączenia MFW do sieci i wyprowadzania wytworzonej przez nią energii.

Dziś nie ma powszechnie dostępnej wiedzy, czy w polskim systemie elektroenergetycznym istnieją możliwości techniczne i ekonomiczne, które pozwoliłyby na przyłączenie MFW. Jeśli istnieją, to nie wiadomo jak dużo mocy system pomieści, bez utraty stabilności. Jeśli nie istnieją, to jakie inwestycje trzeba wykonać, aby takie możliwości stworzyć.

Bez wątplenia, bardzo dobrym rozwiązaniem byłaby budowa na Morzu Bałtyckim międzynarodowej sieci morskiej, na wzór tej którą buduje 11 państw Unii Europejskiej na Morzu Północnym. Nie wiadomo jednak, czy taka inicjatywa powstanie i czy Polska się do niej przyłączy.

Niezbędne jest także zastanowienie się, czy nie należałoby rozłożyć kosztów budowy przyłącza MFW pomiędzy inwestora i operatora sieci. Wszak budowa MFW jest w interesie całego państwa i państwo powinno partycypować w kosztach rozwoju tej branży.

Jak widać z powyższego przeglądu uwarunkowań systemowych rozwoju morskich farm wiatrowych w Polsce, nie można jeszcze powiedzieć, że są one sprzyjające podejmowaniu decyzji inwestycyjnych. Niezbędne są kolejne zmiany prawne, a także interpretacje istniejących przepisów. Ważne jednak jest, że jest wyraźna wola polityczna aby dalej pracować nad minimalizacją ryzyka inwestycyjnego dla tej przyszłościowej branży. Dotychczasowa współpraca między ekspertami, organizacjami branżowymi i przedstawicielami Rządu i Parlamentu RP, daje duże podstawy do optymizmu. Należy pokładać nadzieję, że ta współpraca będzie się dalej rozwijać i jeszcze w bieżącym roku, wiele kolejnych problemów zostanie rozwiązanych.

WYPOWIEDZI PANELISTÓW

Magdalena Jabłonowska, Departament Bezpieczeństwa Żeglugi, Ministerstwo Infrastruktury
tekst autoryzowany

Zarówno prace nad zmianą ustawy o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej, jak i cała problematyka lokalizacji farm wiatrowych stanowią dziś bardzo ważne tematy. Projekt wspomnianej ustawy, który był procedowany od października 2009 r. do 26 maja 2011r., dotyczył bardzo istotnych kwestii:

- uproszczenia procedur,
- ułatwienia inwestorom całego procesu inwestycyjnego,
- stworzenia procedur transparentnych i ostatecznie doprowadzenie do tego, żeby farmy wiatrowe rzeczywiście mogły być lokalizowane na polskich obszarach morskich.

W ustawie wprowadzono zapisy determinujące terminy

kolejnych etapów przygotowania projektów i wnoszenia opłat, a także procedury wydawania pozwoleń, czego brakowało poprzednio. Daje to większe zabezpieczenie dla inwestora, gdyż procedury będą zamknięte w określonych ramach czasowych. Natomiast w przypadku rozstrzygnięcia konkursowego, minister właściwy do spraw gospodarki morskiej ma 4 miesiące, od dnia wpłynięcia ostatniej opinii, na podjęcie decyzji i rozstrzygnięcie postępowania – to daje gwarancję, że inwestor będzie wiedział, kiedy może się spodziewać wydania pozwolenia bądź decyzji dotyczącej rezultatu konkursu.

Najważniejsza kwestia, którą udało się uregulować w nowej wersji ustawy, to przedłużenie okresu ważności pozwolenia na wznoszenie i wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach

morskich – poprzedni termin 5-letni był zdecydowanie zbyt krótki, żeby rozpocząć i zakończyć eksploatację. Wprowadzono więc zapis przedłużający okres ważności pozwolenia do 30 lat, a tak naprawdę 30 + 20, gdyż uwzględniono fakt, że jeżeli inwestycja jest prowadzona zgodnie z zapisami, to minister właściwy do spraw gospodarki morskiej może je przedłużyć o kolejne 20 lat. Okres 30 lat wziął się stąd, że ze strony inwestorów, przemysłu, tego co dzieje się na świecie usłyszeliśmy, że to jest średni czas eksploatacji farm wiatrowych – 30 lat plus okres przygotowania.

Dodano także 90-dniowy termin dla resortów wydających opinie w sprawie pozwoleń. Pojawił się także zapis, że niewydanie opinii w tym terminie traktuje się jako brak zastrzeżeń.

Postępowanie konkursowe (rozstrzygające) stanowi zaś swoiste novum – jest to pomysł wprowadzony przez Sejmową Komisję Przyjazne Państwo w celu stworzenia transparentnych zasad i procedur. Pomysł jest oparty na istniejących już przepisach w prawie telekomunikacyjnym. Po wpłynięciu pierwszego wniosku, minister właściwy do spraw gospodarki morskiej daje ogłoszenie o możliwości

składania kolejnych wniosków na wskazaną lokalizację. Kolejni inwestorzy mają od tego momentu 60 dni na złożenie swoich ofert. Procedurę konkursową rozpoczyna złożenie kolejnego wniosku w ramach lokalizacji wskazanej w ogłoszeniu. Natomiast szczegółową punktacją za każde kryterium określone w ustawie ogłasza się po rozpoczęciu postępowania dla jednego projektu. Aby taka sytuacja nie była dla nikogo krzywdząca, wprowadzono również zapis, że minister właściwy do spraw gospodarki morskiej wzywa wszystkich inwestorów, którzy złożyli kompletne wnioski, do przesłania dodatkowych informacji, w celu uzyskania pełnej dokumentacji przy ocenieniu spełnienia wymagań – nawet jeśli zabraknie zespołowi oceniającemu informacji nt. konkretnych kryteriów – inwestor wzywany jest do uzupełnienia dokumentacji. Dzięki temu, przed rozstrzygnięciem postępowania konkursowego, dostępna będzie pełna informacja.

Podstawą przy przygotowaniu wniosków są przepisy ujęte w znowelizowanej ustawie o obszarach morskich RP i administracji morskiej. Dla wyjaśnienia wielu wątpliwości związanych z procedurami wydawania pozwoleń dla morskich farm wiatrowych powstaje **„Przewodnik w zakresie prowadzenia procedur wyboru lokalizacji i prognozowania oddziaływań na środowisko farm wiatrowych na polskich obszarach morskich”**.

Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w pełni popiera rozwój energetyki odnawialnej, w tym energetyki wiatrowej na obszarach morskich.

Zdajemy sobie sprawę z tego, że eliminowanie ryzyka związanego z inwestowaniem jest działaniem istotnym, ale należy mieć świadomość, że w tym obszarze da się jedynie dążyć do jak najniższych poziomów tego ryzyka po stronie inwestora. Aby to ryzyko zmniejszać, konieczne jest podejście systemowe, polegające na zbadaniu

i określeniu całego potencjału do wykorzystania morskiej energetyki wiatrowej na polskich obszarach morskich i podjęcie próby strategicznej oceny, która wskazałaby obszary, na których inwestycje byłyby obciążone najmniejszym ryzykiem środowiskowym i społecznym.

Będziemy namawiali instytucje rządowe i inwestorów, aby spróbowały nastawić się na takie strategiczne i systemowe działania. Wierzmy, że dobrze przeprowadzona ocena strategiczna jest jednym z kluczowych warunków

Michał Kiełsznia, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
tekst nieautoryzowany

powodzenia tego typu inwestycji. Drugim kluczowym elementem minimalizacji ryzyka środowiskowego jest procedura oceny oddziaływania na środowisko. Zakres raportu i pytania, na które ocena środowiskowa musi odpowiadać, są skonkretyzowane w Prawie ochrony środowiska. Mamy nadzieję, że program wsparcia systemu ocen Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska i Regionalnych Dyrekcji Ochrony Środowiska pozwoli na wypracowanie dodatkowych zasad i wytycznych, które będą znacznie ułatwiały konstrukcję raportów dotyczących morskich farm wiatrowych, a także późniejszą ich ocenę.

Henryk Majchrzak, PSE Operator S.A.
tekst autoryzowany

Zgodnie z ustawą Prawe energetyczne, PSE Operator określa warunki przyłączenia zarówno dla źródeł konwencjonalnych (przede wszystkim węglowych i gazowych), jak i odnawialnych (głównie farm wiatrowych).

W zakresie jednostek węglowych PSE Operator określił warunki przyłączenia na moc około 16000 MW, z czego na ponad 5000 MW zawarł umowy o przyłączenie. Dla źródeł gazowych PSE Operator określił warunki przyłączenia na moc około 3000 MW, z czego na około 1300 MW zawarł umowy o przyłączenie. Łącznie daje to poziom 19000 MW z nowych, konwencjonalnych źródeł energii.

Obecnie przyłączanie źródeł wiatrowych do sieci elektroenergetycznej dotyczy projektów planowanych do realizacji na lądzie. PSE Operator określił warunki przyłączenia na moc przekraczającą 6000 MW, z czego na około 2000 MW zawarł umowy o przyłączenie. Ponadto spółki dystrybucyjne określiły warunki przyłączenia dla kolejnych 10000 MW.

Wszystkie wyżej wymienione źródła dają w sumie 35000 MW nowej mocy, co świadczy o zainteresowaniu inwestorów rozwojem sektora wytwórczego w Polsce.

Polski system elektroenergetyczny w okresie szczytowego zapotrzebowania na moc (zimą) pobiera około

25000 MW. Prognozuje się, że do 2020 roku szczytowe zapotrzebowanie na moc wzrośnie o kolejne 5000 MW, do wielkości około 30000 MW.

Łączna moc źródeł wytwórczych konieczna do pokrycia szczytowego zapotrzebowania na moc powinna być określona z uwzględnieniem rezerwy mocy, na poziomie co najmniej 15%, biorącej pod uwagę możliwość wystąpienia stanów awaryjnych generatorów. Oznacza to, że do roku 2020 w krajowym systemie elektroenergetycznym powinny pracować źródła wytwórcze o mocy dostępnej wynoszącej około 35000 MW.

Biorąc pod uwagę planowane nowe moce wytwórcze w Polsce oraz źródła istniejące, nie przewidziane w najbliższym czasie do wycofania, pojawia się kluczowe pytanie:

Gdzie w polskim bilansie energetycznym jest miejsce na morskie farmy wiatrowe?

Przystępując do odpowiedzi na to pytanie należy wskazać, że nie wszystkie projekty z określonymi warunkami przyłączenia, a nawet podpisanymi umowami o przyłączenie udaje się rzeczywiście zrealizować, gdyż często wnioskodawcy wycofują się ze swoich planów, bądź zmieniają politykę inwestycyjną. Daje to zatem obszar do zagospodarowania przez morską energetykę wiatrową.

Do krajowego systemu elektroenergetycznego, biorąc pod uwagę zamierzenia inwestycyjne w sieci przesyłowej planowane do roku 2025, w sposób bezpieczny da się wprowadzić około 8000 MW z farm wiatrowych.

Wart podkreślenia jest fakt, że w planach inwestycyjnych PSE Operator na lata 2012-2016 uzgodnionych z Prezesem Urzędu Regulacji Energetyki, na rozwój systemu przesyłowego przeznaczone zostało ponad 8 mld zł, z czego ponad 2,5 mld zł na przyłączanie źródeł wytwórczych do sieci. Należy również zwrócić uwagę, że w okresie do roku 2025 szacowane nakłady inwestycyjne na rozbudowę systemu przesyłowego wynoszą około 23 mld zł, z czego na samą energetykę wiatrową przewidziano ponad 3,5 mld zł.

Niezwykle pozytywne jest to, że farm wiatrowych wciąż przybywa – ich szacowana moc obecnie wynosi ponad 1500 MW, a dynamika procesu jest wciąż bardzo dobra, dzięki czemu już za kilka lat zostanie osiągnięty poziom 5000 – 6000 MW.

W całym obszarze inwestycyjnym bardzo wzrosła świadomość i wiedza nt. inwestycji w OZE. Z obecnych działań widać, że na pewno wyciągamy wnioski z błędów zarówno po stronie inwestycyjnej, jak i administracyjnej. Zaś ustawa o obszarach morskich pokazuje wyraźnie, że chcemy uniknąć błędów popełnionych 5-10 lat temu, kiedy to sektor wiatrowy na lądzie dopiero się kształtował.

Musimy pamiętać, że inwestor poza tym, że będzie patrzył na ryzyko inwestycyjne, będzie także zawsze zwracał uwagę na teraźniejszość, a sytuacja w Polsce obec-

Pozytywny wpływ na rozwój energetyki wiatrowej może mieć magazynowanie energii. Morska energetyka wiatrowa jest o wiele bardziej produktywna i łatwiej przewidywalna. Konieczny jest zatem rozwój możliwości magazynowania energii, aby Polska mogła wchłonąć jeszcze więcej energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

Według obecnych planów rozwoju wyznaczonych na okres do 2020 roku możliwe jest przyłączenie do około 1000 MW mocy z morskich farm wiatrowych. Konieczne jest zatem stworzenie konkretnej wizji, jak w kontekście morskiej energetyki wiatrowej powinien się rozwijać cały krajowy system elektroenergetyczny.

PSE Operator deklaruje swoje pełne otwarcie dla rozwoju energetyki wiatrowej na polskich obszarach morskich. Istotne jest odnalezienie remedium na nowe bariery, które powstaną w trakcie rozwijania koncepcji offshore w Polsce – pokonany został problem związany ze sztucznymi wyspami, ale pojawiły się kolejne wyzwania – bilansowanie i magazynowanie energii powstałej dzięki farmom wiatrowym na morzu. Ważna w niedalekiej przyszłości będzie także dyskusja nad technologicznymi rozwiązaniami podłączenia morskich farm wiatrowych do krajowego systemu. Są to jednak problemy, których pokonanie leży w zasięgu możliwości naszego kraju. Konieczne jest zatem aktywne dążenie do stworzenia jak najlepszych możliwości rozwojowych dla morskich farm wiatrowych.

Michał Prażyński, Iberdrola Renewables
tekst autoryzowany

nie raczej jest trudna. Do tej pory największym motorem, który napędzał działania inwestorów, była dobra taryfa i stabilny system certyfikatów. Obecnie jednak widać wciąż jeszcze trudną do przewidzenia ścieżkę prawną i nie do końca wyjaśnione warunki przyłączenia morskich farm wiatrowych do systemu krajowego, niejasne są wciąż pewne kwestie techniczne. Wiadomo jednak, że choć rozwiązanie blokady przyłączeniowej nie jest takie proste, są przed nami jeszcze pewne istotne działania, które możemy podjąć, aby się z tych problemów wyswobodzić.

- Musimy zatem poważnie rozważyć utworzenie dodatkowego bufora przyłączeniowego dla energetyki morskiej w kontekście obecnej blokady przyłączeniowej na lądzie. Mamy świadomość ryzyka, ale przy odpowiednim podejściu będziemy się mogli na to ryzyko przygotować. Istotną rolę odegra tutaj ustawa o zmianie ustawy o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej, a także rozwiązania w zakresie środowiskowym, przyłączeniowym, taryfowym.
- Nie można zapomnieć także o tym, aby osiągnąć właściwy poziom przygotowania do inwestycji na morzu konieczne jest ustabilizowanie taryf pod względem

wysokości, ale i przewidywalności, aby inwestor miał dobrą podstawę do zaplanowania swoich działań.

- Stabilność taryf i certyfikatów również w wymiarze czasowym jest niezwykle istotna. Jeśli chcemy wprowadzać zmiany, to należy to zrobić już teraz, z myślą o tym, co może zaoferować nam przyszłość.

Jako Polacy musimy mieć świadomość, że pieniędzy na rynku finansowym jest określona pula, więc inwestorzy przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnej na naszym terenie, będą wybierali w ramach tych możliwości, jakie będą dostępne w puli lub też będą dostosowywali swój harmonogram działań, co może skutkować dużymi przesunięciami inwestycji w czasie i może spowodować opóźnienia w realizacji naszych celów krajowych w zakresie korzystania z energii generowanej ze źródeł odnawialnych

NAJWAŻNIEJSZE UWAGI ZGŁOSZONE W DYSKUSJI NA TEMAT BADAŃ ŚRODOWISKOWYCH

- Różnorodnych badań koniecznych dla rozpoczęcia projektów farm wiatrowych na morzu będzie bardzo dużo – zbadania wymagają m.in. dno morskie, ptaki, ryby, ssaki morskie, nietoperze, warunki oceanograficzne i hydrologiczne. Koszty badań i procedur środowiskowych są bardzo wysokie, ale ich wykonanie będzie konieczne, gdyż dzięki nim inwestor będzie wiedział, czy na danym terenie można rozpocząć projekt wiatrowy i jaki to może być projekt (ile elektrowni, gdzie rozmieszczonych, jakich mocy, na jakich fundamentach osadzonych). Kluczową kwestią w odniesieniu do przeprowadzania badań jest wybór metod, wedle których wszystkie badania należy wykonywać. W wydanym wspólnie przez Fundację na rzecz Energetyki Zieleni i Grupę Doradczą SMDI „**Przewodnik w zakresie prowadzenia procedur wyboru lokalizacji i prognozowania oddziaływań na środowisko farm wiatrowych na polskich obszarach morskich**” zostały przebadane wszystkie metody stosowane w Europie i na tej podstawie przygotowano propozycję zakresu badań, dostosowaną do uwarunkowań polskich. Po przeprowadzeniu odpowiednich konsultacji powstanie ostateczny dokument w tej sprawie.
- Ważne jest także w aspekcie badania morza, aby wykorzystać inicjatywy europejskie, a także te środki, które są już do dyspozycji w strukturze państwowej. Istnieje bardzo ciekawy program BONUS, który w 50% finansowany jest przez Unię Europejską i Komisję Europejską, a dotyczy właśnie badania dna morza. Należy pamiętać, że każde badanie morza systematyczne i wieloletnie jest bardzo cenne dla inwestorów. Rezultaty takich badań stanowią informacje niezwykle ważne. Warto więc wesprzeć starania polskich środowisk

naukowych, które są w trakcie konstruowania programu badawczego Morza Bałtyckiego w ramach projektu BONUS.

- Problem kosztów i finansowania badań środowiskowych jest poważny, ale podjęto już prace nad jego rozwiązaniem. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska planuje stworzyć ogólnopolski system inwentaryzacji środowiskowych. Wiedząc, że różne badania, różne metodyki mogą skutkować uzyskaniem różnych danych, dostrzeżono potrzebę ujednoczenia i dlatego też stworzona zostanie baza danych przyrodniczych – System Informacji o Ocenach Oddziaływania na Środowisko, który będzie zawierał informacje:
 - jakie dane istnieją,
 - jakie oceny zostały już przeprowadzone,
 - gdzie można uzyskać raporty z tymi danymi i jak z nich korzystać.
- Będzie to system informatyczny z szerokim dostępem do danych, który z pewnością ułatwi wszelkie dalsze procedury środowiskowe, w tym te związane z realizacją projektów farm wiatrowych na polskich obszarach morskich.

- Jeśli chcemy budować farmy wiatrowe na obszarach morskich konieczne będzie przeprowadzenie badań związanych także z wiatrem. Podobny proces ma już miejsce w stosunku do innych projektów offshorowych na świecie. Korzystnym rozwiązaniem byłoby wspólne przedsięwzięcie rządu, Instytutu Morskiego, uczelni, które pomogłoby zbudować platformę badawczo-pomiarową, rejestrującą dane dotyczące wiatru, życia morskiego, ptaków, samolotów, prądów morskich, temperatury. Na Morzu Północnym obecnie funkcjonują już podobne systemy. Z pewnością jest wiele stron zainteresowanych takim przedsięwzięciem, ale brakuje podmiotu, któryby połączył zarówno inwestora, władze i instytucje badawcze. Główną zaletą takiej platformy byłoby ułatwienie procesów decyzyjnych. Administracja publiczna, wydająca decyzje środowiskowe, musi opierać się na wynikach badań. Jeśli takie badania zostaną przeprowadzone oficjalnie, przy współudziale wszystkich zaangażowanych podmiotów – właśnie poprzez wspomnianą platformę, a wyniki takich badań będą dostępne publicznie, to znikną problemy związane ze składaniem niewłaściwych wniosków, a następnie z podjęciem dobrej decyzji przez odpowiednie władze.

Szwed
Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
10 czerwca 2013r., Warszawa

Wojciech Drożdż
Wiceprezes Krajowego Związku Producentów
Ministerstwo Gospodarki, 10 czerwca 2013r., Warszawa

Bogdan Gutkowski
Prezes Zarządu
Instytut Energetyki
Ministerstwo Gospodarki, 10 czerwca 2013r., Warszawa

WYZWANIA W ZAKRESIE TWORZENIA INFRASTRUKTURY PRZYŁĄCZENIOWEJ ORAZ ZAPLECZA ORGANIZACYJNEGO DLA MORSKICH FARM WIATROWYCH

Bogdan Gułkowski, PTEW
tekst autoryzowany

Wyzwania w zakresie tworzenia infrastruktury przyłączeniowej oraz zaplecza organizacyjnego dla MFW odnoszą się przede wszystkim do mapy planowanych i przewidywanych sieci elektroenergetycznych na morzu, a także do rozwoju samych sieci na morzu. Możemy tu wyróżnić 3 poziomy:

- a. poziom sieci energetycznych bilateralnych, gdzie dwa kraje połączone są sieciami stałoprądowymi - taka była geneza połączeń morskich, kiedy ustanawiano takie połączenia, mówiono o transferach prądu między krajami - system integracji elektroenergetycznej w różnych krajach,
- b. super grid - to koncepcja oplecenia Europy siecią, która przenosiłaby energię z różnych krajów już z myślą o energetyce wiatrowej. Przekazywanie miało odbywać się od Morza Bałtyckiego aż do Włoch. Ta koncepcja 10 lat temu była jeszcze uznawana za zupełnie nierealną, a dziś jest już zupełnie inaczej, gdyż dostępne są elementy realizacji wspólnego rynku Unii Europejskiej, rynku obrotu energią elektryczną w Europie i połączenia z systemami zewnętrznymi, a także bardzo rozwinięte ramy wspólnej polityki w zakresie bezpieczeństwa energetycznego. Początek super gridu można wyznaczyć na okolice Anglii, Holandii i Norwegii - tu pojawiają się pierwsze konektory, sieci zaczynają się łączyć. Tu zaczyna już działać najnowsza technologia,
- c. poziom 3 to integracja systemów elektroenergetycznych. Związana jest ona z możliwościami wykorzystywania OZE, gdyż obszary morskie można traktować nie tylko jako miejsce przekazywania energii z państwa do państwa, ale przede wszystkim jako źródło

energii wyprowadzanej z morza. Państwa zachodnie przystąpiły już do takiej inicjatywy - w połączeniu z organizacją operatorów ENSO i regulatorów AC - oraz do samego tworzenia super gridu po to, aby otrzymać wsparcie z Unii Europejskiej; ten trzeci poziom rozwija się bardzo dynamicznie. Powstaje wiele nowych projektów w tym zakresie (jeden z nich obejmuje połączenie trzech krajów Danii - Szwecji - Niemiec i ma on podwójne systemy połączenia z każdym z krajów, wspólne możliwości przesyłania energii w każdym kierunku). Na samych farmach wiatrowych wprowadzane są już rozwiązania, które pozwalają na to, by energia mogła być wysyłana do różnych krajów.

Ważne informacje:

- na dziś eksploatowanych jest ponad 2100 km morskich połączeń energetycznych,
- w przygotowaniu do budowy lub w budowie jest 1200 km,
- planowane i analizowane przez operatorów sieci morskich jest 2500 km.

Dane wskazują, że jest to niezmiernie dynamicznie rozwijająca się część gospodarki każdego z krajów, które inwestują w energetykę morską lub połączenia transgraniczne. W Polsce obecnie mamy połączenie stałoprądowe ze Szwecją. Według prezentowanych przez EWEA planów przewidywane jest drugie połączenie do Szwecji, choć PSE Operator jeszcze żadnych nowych połączeń w ogłoszonych planach nie uwzględnia.

Integracja sieci europejskich jest także niezmiernie ważnym zagadnieniem. Jesteśmy w europejskim

systemie, a system ten zaczyna się zdecydowanie silnie integrować. Wszelkie działania na polskim morzu będą się wiązały z tym, czego dokonywać będą inne państwach w UE.

Wstępna koncepcja rozwoju polskich sieci morskich do roku 2030 obejmuje przyłącza lądowe, przyłącza farm, stacje przekaźnikowe do kraju, nie przewidujące jednak transferu dalej do innych krajów bałtyckich. Sposób zrealizowania tych wszystkich elementów będzie zależał od warunków stworzonych dla inwestorów oraz od tego, jak będzie wyglądała sprawa własnościowa i kto będzie operatorem sieci na morzu.

Będziemy musieli zintegrować się z Europą, a nowe rozwiązania w Polsce powinny i zapewne będą silnie związane z działaniami państw Unii Europejskiej.

Dziś stoją przed nami wyzwania, które musimy przede wszystkim dokładnie zdefiniować i o nich dyskutować:

- konieczne są zmiany regulacji prawnych (m.in. prawo energetyczne), instytucjonalnych,
- przygotowanie infrastruktury elektroenergetycznej,
- przygotowanie zaplecza usługowo-produkcyjnego do obsługi MFW.

Problemy w zakresie pierwszych potrzebnych regulacji zostały już częściowo rozwiązane, dzięki dokonany ostatnio zmianom w ustawie o obszarach morskich (ale nawet w tej zmianie regulacji ustawodawca nie ustrzegł się niekorzystnych dla sektora rozwiązań).

Niedomknięte pozostają ciągle inne ważne sprawy:

- kwestie lokalizacyjne,
- plany zagospodarowania,

- prawa własnościowe morskiej infrastruktury przesyłowej,
- praktyka procedowania PSZW,
- warunki finansowe produkcji energii elektrycznej w MFW (system wsparcia),
- opracowanie koncepcji przyłączenia MFW do KSE,
- długookresowa strategia rozwoju sieci morskich oraz krajowy program rozwoju MEW i sieci morskich.

Polski przemysł i firmy usługowe szczególnie na wybrzeżu mają ogromną szansę wziąć udział w rozwoju gospodarki energetyki morskiej. W przypadku rozwoju energetyki na morzu pojawi się z pewnością możliwość prowadzenia usług i produkcji, w ramach lokalnego wytwarzania – można prognozować że nawet do 40-60% czynności związanych z fundamentowaniem, pracami elektro-energetycznymi, przyłączeniem do sieci, ale również badaniami środowiskowymi będzie mogło być wykonywane z polskiego wybrzeża i przez polskie firmy i instytucje.

Rozwój morskiej energetyki wiatrowej w Polsce nieść może ze sobą ogromny potencjał rozwoju gospodarczego. Możemy osiągnąć duży sukces, jeśli uda nam się stworzyć dobre zaplecze, przygotować fachowców, przeprowadzić przy pomocy polskich specjalistów badania i pomiary środowiskowe na morzu. Nasi inżynierowie mają wystarczające umiejętności, żeby współpracować z firmami zagranicznymi na etapie projektowania farm morskich. Zatem mamy przed sobą bardzo duże pole do działania.

Już dziś wiele elementów farm morskich jest budowanych w Polsce, choć na potrzeby projektów zagranicznych. Stąd wiadomo, że mamy już spore doświadczenie i dostarczamy produkty, zwłaszcza konstrukcje stalowe, wysokiej jakości. W przyszłości możemy poszerzyć udział sektora usług portowych na rzecz energetyki morskiej. Dzięki tym wszystkim działaniom możliwy będzie dalszy rozwój regionów nadmorskich.

JAKI JEST POTENCJAŁ USŁUGOWO-PRODUKCYJNY DO WYKORZYSTANIA ORAZ SKALA NIEZBĘDNYCH INWESTYCJI INFRASTRUKTURALNYCH DLA ROZWOJU MFW W POLSCE?

WYPOWIEDZI PANELISTÓW

Cezary Szwed, PSE Operator S.A.
tekst autoryzowany

Na krajowych operatorach systemu elektroenergetycznego ciążyą różne obowiązki, m.in., zachowanie niezawodności pracy sieci, zapewnienie bezpieczeństwa zasilania odbiorców, w tym wielkich aglomeracji miejskich, przyłączenia nowych źródeł do sieci, a wśród nich źródeł odnawialnych. Nowe źródła to zarówno elektrownie konwencjonalne i farmy wiatrowe na lądzie, jak również morskie farmy wiatrowe i elektrownie jądrowe. Te obowiązki wpływają na planowanie rozwoju krajowego systemu elektroenergetycznego. W zakresie morskich farm wiatrowych trzeba również pamiętać, że trwają prace na poziomie europejskim dotyczące integracji tego rodzaju źródeł i tutaj obszar, w którym aktywni są operatorzy systemów przesyłowych dotyczy obecnie przede wszystkim Morza Północnego, ale w kolejnym kroku, również Morza Bałtyckiego.

Choć wiadomo, że działania w zakresie farm wiatrowych na Morzu Północnym są bardziej zaawansowane, to jednak Bałtyk również traktowany jest jako obszar rozwoju, na którym trzeba zaplanować sposób integracji farm wiatrowych, w tym ich przyłączenia i przesłania mocy do odbiorców.

Obszar wspólnych działań europejskich operatorów systemów przesyłowych dotyczy prac nad programem tzw. autostrad elektroenergetycznych, związanych m.in. z integracją morskich farm wiatrowych. W ramach tego planu w zakresie farm i sieci na morzu należy wziąć pod uwagę wiele czynników – w tym przypadku będzie istotne nie tylko samo zaplanowanie rozwoju takiej sieci, ale także

decyzje, kto będzie jej właścicielem, kto będzie prowadził ruch sieci, jak będzie się odbywał jej rozwój techniczny, czy to będzie sieć morska, czy też tylko połączenia promieniowe z siecią lądową. Wszystkie te elementy są obecnie w fazie rozwoju – analiz i planów, które wymagają jeszcze wielu prac, przed przyjęciem ostatecznych rozwiązań.

Kolejny obszar aktywności operatorów europejskich dotyczy regionalnych planów rozwoju systemów elektroenergetycznych. W regionie Europy Środkowo-Wschodniej, trwają prace w ramach tzw. inicjatywy PN – PŁD. Komisja Europejska, ministerstwa odpowiedzialne za gospodarkę w krajach regionu, krajowi regulatorzy i operatorzy systemów elektroenergetycznych pracują nad wskazaniem potrzeb i sposobów ich zaspokojenia w zakresie ustanowienia korytarzy energetycznych w naszym regionie, w tym dla przesyłu energii elektrycznej. Z przesyłem wielkich mocy na wielkie odległości wiążą się nowe wyzwania. Musimy znaleźć odpowiedź na pytania, jak takie projekty zrealizować w praktyce. W kontekście morskich farm wiatrowych ważne jest określenie ile takich źródeł powstanie, kiedy i w jakich obszarach, względem aktualnego systemu elektroenergetycznego.

Rola Operatora Systemu Przesyłowego

Dla różnych scenariuszy rozwoju farm morskich można opracować sposoby przyłączenia i sposoby wyprodukowania mocy. Jeśli moc będzie sięgała pojedynczych setek MW, do 1 GW – wtedy pod uwagę należy brać

raczej „klasyczne”, promieniowe przyłączenie do systemu elektroenergetycznego na lądzie. W takich przypadkach należy oczywiście wykonać analizy, które określą zakres rozbudowy sieci umożliwiający, poza przyłączeniem, wyprzewodzenie i przesłanie mocy do odbiorców.

Jeśli będziemy mieli do czynienia z większą mocą, wtedy będzie trzeba odpowiedzieć na pytanie, w jakim zakresie można rozwijać obecnie istniejącą sieć i czy w ogóle jesteśmy w stanie skonsumować taką moc w kraju. W tym przypadku bardzo korzystne może okazać się magazynowanie energii na dużą skalę. Wpisując się w perspektywę europejską, jeśli rozwój MFW miałby w bardzo dużym stopniu dotyczyć również Morza Bałtyckiego, powinniśmy przygotowywać się do możliwości przesłania odbieranej energii w kierunku południowym,

także poza nasz system, lub ewentualnie również w ramach regionu bałtyckiego. Te kwestie wymagają analizy – takie analizy są i będą prowadzone i znajdą odzwierciedlenie w planach rozwoju sieci przesyłowej. Na chwilę obecną, rozwój MFW dla potrzeb analiz należy ująć w sposób scenariuszowy. Ważne jest przy tym, jak i skąd uzyskać dane do scenariuszy. Poza wielkością mocy planowanych do budowy, istotna jest też pewność co do obszarów, na których morska energetyka faktycznie będzie się rozwijać. Z mojej wiedzy wynika, że takie obszary znajdują się, m.in. na wysokości Słupska, a także na wschód od tego miejsca, do rejonu odpowiadającego wysokości Żarnowca. Trzeba pamiętać, że do stacji elektroenergetycznej Słupsk wprowadzone jest połączenie stałoprądowe ze Szwecją, tutaj też bardzo silnie rozwijają się lądowe farmy wiatrowe. Natomiast do stacji Żarnowiec jest przyłączona duża elektrownia szczytowo-pompowa, a obszar ten jest brany pod uwagę jako możliwa lokalizacja elektrowni jądrowej. Przy planowaniu rozwoju systemu elektroenergetycznego wszystkie te elementy muszą być brane pod uwagę łącznie.

Wojciech Drożdż, Wicemarszałek Województwa Zachodniopomorskiego
tekst autoryzowany

Województwo Zachodniopomorskie jest otwarte na wykorzystywanie potencjału energetycznego obszaru morskiego. Pomorze Zachodnie dysponuje szerokim pasem wybrzeża i ma bardzo dobre warunki wiatrowe. Dzięki współpracy władz województwa z inwestorami region osiągnął pozycję lidera w wykorzystywaniu energetyki wiatrowej na lądzie. W naturalny więc sposób województwo jest szczególnie predestynowane do podejmowania działań służących rozwojowi morskiej energetyki wiatrowej i tym samym zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego zarówno w skali kraju, jak i regionu.

Samorząd województwa ma możliwość wspierania rozwoju innowacyjnych dziedzin gospodarki, w tym morskich farm wiatrowych, poprzez działania strategiczne wyrażone w planach operacyjnych i w strategii rozwoju, a także poprzez docelowe zapewnienie finansowania w oparciu o regionalny program operacyjny.

W pierwszym przypadku kluczowe jest wyznaczanie kierunków działań. Strategia województwa zachodniopomorskiego, zaktualizowana w 2010 roku, zakłada rozwój energetyki morskiej na terenie Pomorza Zachodniego. Również plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego uwzględnia w swoich zapisach wykorzystanie energii z wiatru na terenach morskich. Wspomniany dokument planistyczny podkreśla ważność rozwoju gospodarki morskiej, której częścią może stać się również morska energetyka wiatrowa jako istotny element wzmacniania kondycji gospodarczej Pomorza Zachodniego.

Na obszarze województwa działa kilka przedsiębiorstw zajmujących się energetyką wiatrową pod kątem inwestycyjnym, proceduralnym i budowlanym. Przykładowo na terenach Goleniowskiego Parku Przemysłowego powstają elementy siłowni wiatrowych. Województwo ma

również do dyspozycji tereny postoczniowe w Szczecinie, które znakomicie nadają się do lokalizacji produkcji elementów potrzebnych do montażu farm wiatrowych.

Ogromny potencjał naukowy posiadają Akademia Morska w Szczecinie i Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny, które od kilkudziesięciu lat prężnie działają na rzecz rozwoju oceanotechniki i energetyki.

Powyższe czynniki sprawiają, że Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego wielką wagę przykładają do wykorzystania potencjału regionu w zakresie produkcji energii ze źródeł odnawialnych, w tym morskiej energetyki wiatrowej.

Jak planujemy to osiągnąć?

W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007 – 2013 Zarząd Województwa, świadom potrzeb w dziedzinie odnawialnych źródeł energii, przeznaczył na poddziałanie 4.1 Energia

odnawialna i zarządzanie energią 40 676 4711 euro. Ponadto instytucje otoczenia biznesu, m.in. jednostki naukowe prowadzące badania w dziedzinie OZE, mogą starać się o dofinansowanie w ramach osi 1, działanie 1.2 Innowacje i transfer technologii, na które alokacja wynosi 72 500 000 euro.

Problematycznym aspektem jest w dalszym ciągu możliwość odbioru energii przesyłanej z siłowni wiatrowych posadowionych na terenach morskich. Istnieje konieczność opracowania i realizacji koncepcji przekazu energii w głąb kraju, gdyż stan obecny infrastruktury przesyłowej nie spełnia wymaganych warunków. Tym niemniej Zarząd Województwa podejmuje starania o poprawę tego stanu rzeczy, m.in. przekazując operatorom środki na rozwój i modernizację regionalnej sieci energetycznej, zaś zachodniopomorskim uczelniom na działalność badawczo-rozwojową. To na pewno przełoży się na wsparcie dla podmiotów zaangażowanych w rozwój morskiej energetyki wiatrowej w Polsce.

Morska energetyka wiatrowa w połączeniu z innowacyjną gospodarką stanie się jednym z priorytetów województwa w przyszłym okresie programowania na lata 2014-2020.

Morska energetyka wiatrowa to trudna branża. Ma ona wiele wspólnego z samą gospodarką morską, która w Polsce kiedyś przeżywała lata swojej świetności. Obecnie jest jednak w sytuacji dość kryzysowej, z czym trzeba i warto powalczyć. Branża energetyki wiatrowej jest podobna także do branży związanej z budowaniem jednostek offshorowych – statków. Wymaga ona sporych nakładów inwestycyjnych zwłaszcza, jeśli chodzi o jakość produkcji i zarządzanie firmą. Nie mamy standardów, które określają poziom kwalifikacji i doświadczenia personelu technicznego działającego w tej branży, ale wiadomo, że to wielka szansa dla polskich inżynierów, dla polskich

studentów z uczelni technicznych, którzy mogą znaleźć pracę w zagranicznych koncernach.

Mamy też obszar jeszcze niedoceniany w Polsce – Best practice – z innych krajów. Zaawansowane technologicznie firmy zagraniczne mogą przynieść nam duże zasoby wiedzy i pomóc otworzyć drzwi, także wskazać modelowe rozwiązania, które pozwolą na skrócenie czasu do uruchomienia i budowy pierwszej farmy wiatrowej.

W Polsce tych firm jest dużo, każda turbina poddawana jest certyfikacji typu – to zobowiązuje wytwórcę do

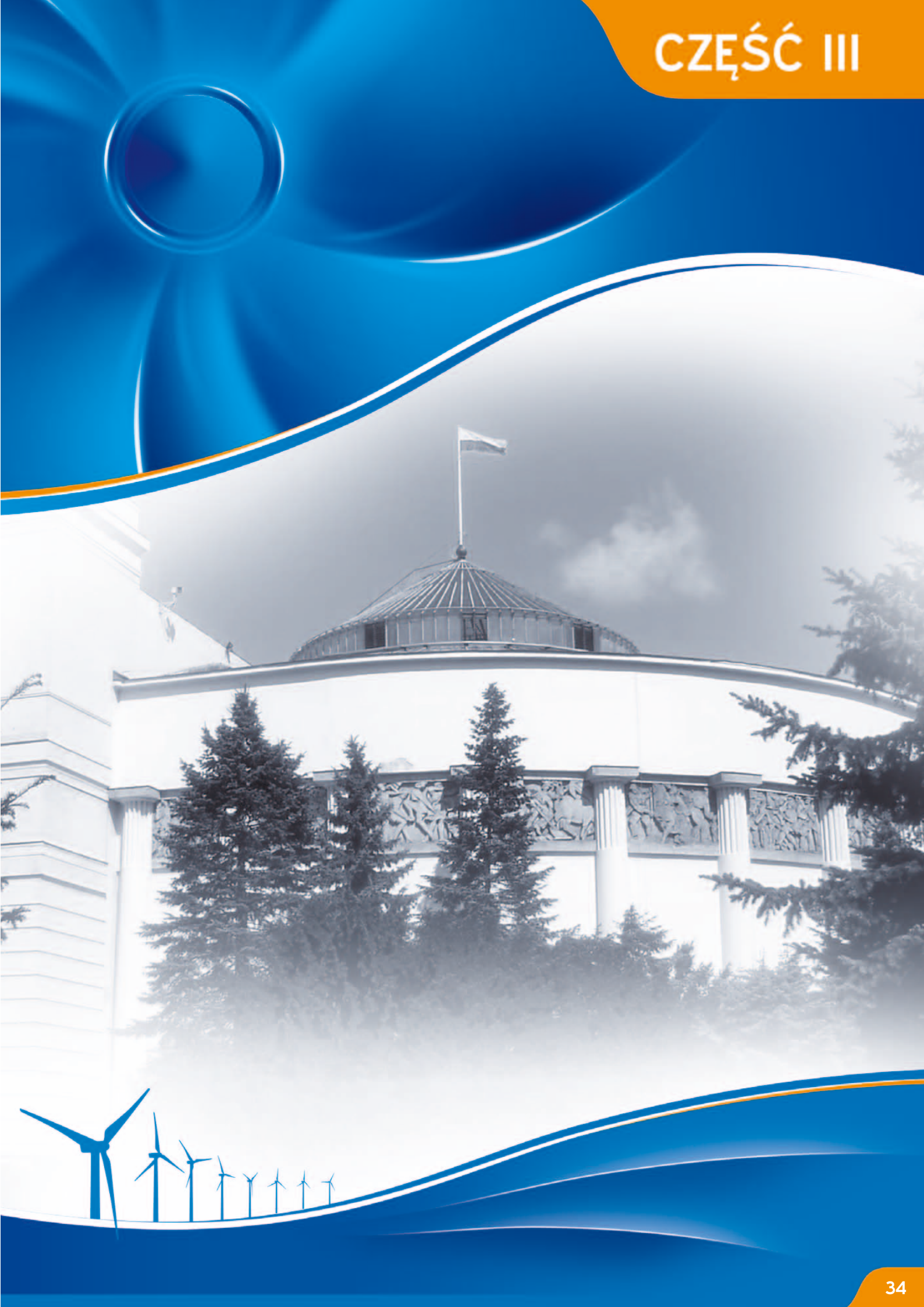
Dagmara Żygowska, Germanischer Lloyd Polen
tekst autoryzowany

zachowania właściwego standardu, niezależnie od tego, gdzie dane turbiny są produkowane. Standardy są wszędzie takie same, ISO, IEC, standardy produkcyjne koncernów wytwarzających urządzenia. Na polskim rynku dla najważniejszych przedsiębiorców liczy się doświadczenie - my mamy ludzi doświadczonych w zakresie spawania, przestawienie ich na i produkcję konstrukcji offshorowych nie powinno stanowić problemu, wymagać jednak będzie nadzoru i wypracowania konkretnych systemów, ale to nie zajmie dużo czasu. W Polsce już produkujemy wieże do turbin wiatrowych, konstrukcje fundamentowe offshorowe, łopaty, elementy samej turbiny, (stalowe, z tworzyw sztucznych).

Firma Germanischer Lloyd nadzoruje prace na potrzeby „offshore”, jest podmiotem bardzo dbającym o jakość wyrobu i jednocześnie chętnie pomaga innym, aby standardy i wymagania dostępne były także dla polskich przedsiębiorców. Zaangażowanie w rynek MFW to nie są tylko inwestycje w park maszynowy, to także inwestycje w zasoby ludzkie oraz nakłady pracy i pieniędzy w samą jakość produkcji.

Mam nadzieję, że optymistycznym powiewem jest to, że są już w Polsce przedsiębiorcy, którzy swoje produkty dostarczają na rynki zagraniczne, a to świadczy o tym, że potrafimy osiągnąć wysoki poziom jakości. Potrzeba tylko silnej inicjatywy. Może takiej, jaką wygeneruje seminarium, w którym dziś bierzemy udział.

USTAWA Z DNIA 21 MARCA 1991 R. O OBSZARACH MORSKICH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ I ADMINISTRACJI MORSKIEJ

(Dz.U. z 2003 r. nr 153, poz. 1502, ze zm.)

©Kancelaria Sejmu

Dz.U. 1991 Nr 32 poz. 13

Opracowano na podstawie: tj. Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1502, Nr 170, poz. 1652, z 2004 r. Nr 6, poz. 41, Nr 93, poz. 895, Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 203, poz. 1683, z 2006 r. Nr 220, poz. 1600, Nr 249, poz. 1834, z 2007 r. Nr 21, poz. 125, z 2008 r. Nr 171, poz. 1055, z 2009 r. Nr 92, poz. 753, Nr 98, poz. 817, z 2011 r. Nr 32, poz. 159, Nr 106, poz. 622, Nr 134, poz. 778, Nr 228, poz. 1368.

Dział I Przepisy ogólne

Art. 1.

1. Ustawa określa położenie prawne obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej, pasa nadbrzeżnego oraz organy administracji morskiej i ich kompetencje.
2. Przepisów ustawy nie stosuje się, jeżeli umowa międzynarodowa, której Rzeczypospolita Polska jest stroną, stanowi inaczej.

Art. 2.

1. Obszarami morskimi Rzeczypospolitej Polskiej są:

- 1) morskie wody wewnętrzne,
- 2) morze terytorialne,

3) wyłączna strefa ekonomiczna – zwane dalej "polskimi obszarami morskimi".

2. Morskie wody wewnętrzne i morze terytorialne wchodzi w skład terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Zwierzchnictwo terytorialne Rzeczypospolitej Polskiej nad morskimi wodami wewnętrznymi i morzem terytorialnym rozciąga się na wody, przestrzeń powietrzną nad tymi wodami oraz na dno morskie wód wewnętrznych i morza terytorialnego, a także na wnętrze ziemi pod nimi.

Art. 3.

1. Jeżeli wymagają tego potrzeby obronności lub bezpieczeństwa państwa:

- 1) na morskich wodach wewnętrznych oraz na morzu terytorialnym mogą być ustanawiane strefy zamknięte dla żeglugi i rybołówstwa;
- 2) poza morskimi wodami wewnętrznymi i morzem terytorialnym mogą być ogłaszane strefy niebez-

pieczne dla żeglugi lub rybołówstwa.

2. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych oraz ministrem właściwym do spraw gospodarki morskiej, ustanawia, w drodze rozporządzenia, strefy, o których mowa w ust. 1 pkt 1, z uwzględnieniem w szczególności terminów uznania strefy za niebezpieczną oraz wskazania dokładnych współrzędnych geograficznych tej strefy.

Dział II Polskie obszary morskie

Rozdział 1

Morskie wody wewnętrzne

Art. 4.

Morskimi wodami wewnętrznymi są:

- 1) część Jeziora Nowowarpieńskiego i część Zalewu Szczecińskiego wraz ze Świną i Dziwną oraz Zalewem Kamieńskim, znajdująca się na wschód od granicy państwowej między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec, oraz rzeka Odra pomiędzy Zalewem Szczecińskim a wodami portu Szczecin;
- 2) część Zatoki Gdańskiej zamknięta linią podstawową biegnącą od punktu o współrzędnych 54o37'36" szerokości geograficznej północnej i 18o49'18" dłu-

gości geograficznej wschodniej (na Mierzei Helskiej) do punktu o współrzędnych 54o22'12" szerokości geograficznej północnej i 19o21'00" długości geograficznej wschodniej (na Mierzei Wiślanej);

- 3) część Zalewu Wiślanego, znajdująca się na południowy zachód od granicy państwowej między Rzeczpospolitą Polską a Federacją Rosyjską na tym Zalewie;
- 4) wody portów określone od strony morza linią łączącą najdalej wysunięte w morze stałe urządzenia portowe, stanowiące integralną część systemu portowego.

Rozdział 2

Morze terytorialne

Art. 5.

1. Morzem terytorialnym Rzeczypospolitej Polskiej jest obszar wód morskich o szerokości 12 mil morskich (22 224 m), liczonych od linii podstawowej tego morza.
2. Linię podstawową morza terytorialnego stanowi linia najniższego stanu wody wzdłuż wybrzeża lub zewnętrzna granica morskich wód wewnętrznych.
3. Zewnętrzną granicę morza terytorialnego stanowi linia, której każdy punkt jest oddalony o 12 mil morskich od najbliższego punktu linii podstawowej, z zastrzeżeniem ust. 4.

4. Redy, na których odbywa się normalnie załadunek, wyładunek i kotwiczenie statków, położone całkowicie lub częściowo poza obszarem wód morskich określonym zgodnie z ust. 1 i 3, są włączone do morza terytorialnego.

5. Granice red, o których mowa w ust. 4, określa Rada Ministrów w drodze rozporządzenia.

Art. 6.

1. Obce statki, z zastrzeżeniem przepisów ust. 3, korzystają z prawa nieszkodliwego przepływu przez morze terytorialne Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Nieszkodliwy przepływ oznacza żeglugę przez morze terytorialne w celu:

- 1) przejścia przez nie bez wchodzenia na morskie wody wewnętrzne lub bez dobijania do urządzeń portowych albo znajdujących się poza morskimi wodami wewnętrznymi urządzeń redowych;
- 2) wejścia lub opuszczenia morskich wód wewnętrznych;
- 3) dobijania lub opuszczania urządzeń portowych albo redowych, o których mowa w pkt 1.

3. Minister Obrony Narodowej, w drodze rozporządzenia, określa przepływ okrętów wojennych obcych państw przez polskie morze terytorialne oraz warunki ich wejścia na polskie morskie wody wewnętrzne.

Art. 7.

Przepływ powinien być nieprzerwany i szybki. Zatrzymanie się lub kotwiczenie jest dozwolone wyłącznie, jeżeli wiąże się ze zwyczajną żeglugą lub jest konieczne ze względu na siłę wyższą albo inne niebezpieczeństwo lub też w celu udzielenia pomocy ludziom, jak również statkom morskim bądź powietrznym znajdującym się w niebezpieczeństwie. Obce statki rybackie podczas przepływu są obowiązane usunąć z pokładu sprzęt rybacki lub złożyć go w sposób wyłączający użycie.

Art. 8.

Przepływ uważa się za nieszkodliwy dopóty, dopóki nie zagraża pokojowi, porządkowi publicznemu lub bezpieczeństwu Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 9.

Przepływ uważa się za zagrażający pokojowi, porządkowi publicznemu lub bezpieczeństwu Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli obcy statek lub okręt wojenny podejmuje na morzu terytorialnym działania polegające na:

- 1) groźbie użycia siły lub użyciu siły przeciwko suwerenności, integralności terytorialnej lub niezawisłości politycznej Rzeczypospolitej Polskiej albo pogwałceniu w jakikolwiek inny sposób zasad prawa międzynarodowego zawartych w Karcie Narodów Zjednoczonych;
- 2) ćwiczeniach lub użyciu broni wszelkiego rodzaju;
- 3) zbieraniu informacji na szkodę obronności lub bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) propagandzie mającej na celu osłabienie obronności lub bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) startowaniu, lądowaniu lub przyjmowaniu na pokład jakiegokolwiek statku powietrznego;
- 6) startowaniu, lądowaniu lub przyjmowaniu na pokład jakiegokolwiek urządzenia wojskowego;
- 7) lądowaniu lub wyładowywaniu towarów, walut albo przyjmowaniu na statek lub wysadzaniu ze statku ludzi z naruszeniem przepisów celnych, skarbowych, imigracyjnych lub sanitarnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 8) umyślnym zanieczyszczeniu morza;
- 9) uprawianiu rybołówstwa;
- 10) prowadzeniu badań lub działalności hydrograficznej;
- 11) zakłócaniu systemu łączności lub innych urządzeń i instalacji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 12) wszelkich innych działaniach niezwiązanych bezpośrednio z przepływem.

Art. 10.

1. Jeżeli jest to konieczne ze względu na bezpieczeństwo żeglugi, minister właściwy do spraw gospodarki morskiej w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej,

w drodze rozporządzenia, może wyznaczyć na morzu terytorialnym trasy przepływu, systemy rozgraniczenia ruchu i zgłaszania pozycji statku, a także określić sposób sprawowania kontroli ruchu statków w tym systemie.

2. Trasy przepływu i systemy rozgraniczenia ruchu uwidacznia się na mapach morskich.

Art. 11.

Obce statki korzystające z prawa nieszkodliwego przepływu przez morze terytorialne są obowiązane do przestrzegania prawa polskiego oraz przepisów międzynarodowych dotyczących zapobiegania zderzeniom na morzu i ochrony środowiska morskiego.

Art. 12.

1. Polskiej jurysdykcji karnej nie stosuje się odnośnie do przestępstw popełnionych na obcych statkach podczas przepływu przez morze terytorialne, chyba że:

- 1) skutki przestępstwa rozciągają się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) przestępstwo narusza spójność lub porządek publiczny na morzu terytorialnym;
- 3) kapitan statku, przedstawiciel dyplomatyczny lub konsularny państwa bandery statku zwróci się do właściwych polskich organów o pomoc;
- 4) jest to konieczne do zwalczania nielegalnego handlu narkotykami lub substancjami psychotropowymi.

2. Przepisy ust. 1 nie ograniczają wykonywania polskiej jurysdykcji karnej, jeżeli obcy statek przepływa przez morze terytorialne po opuszczeniu polskich morskich wód wewnętrznych.

3. W stosunku do obcego statku przepływającego przez morze terytorialne nie podejmuje się żadnych czynności w związku z przestępstwem popełnionym przed wejściem statku na polskie morze terytorialne, jeżeli statek, płynąc z obcego portu, przepływa jedynie przez to morze, nie wchodząc na morskie wody wewnętrzne.

4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się, jeżeli czyn naruszył prawa Rzeczypospolitej Polskiej określone w art. 17, jak również w wypadku ścigania sprawców zanieczyszczeń środowiska morskiego.

5. Organy podejmujące czynności z zakresu jurysdykcji karnej, na wniosek kapitana statku, są obowiązane powiadomić przedstawicielstwo dyplomatyczne lub właściwy urząd konsularny państwa bandery.

Art. 13.

1. Nie można zatrzymać obcego statku przepływającego przez polskie morze terytorialne, w celu dokonania jakiegokolwiek czynności w postępowaniu cywilnym w stosunku do osoby fizycznej znajdującej się na statku.

2. W stosunku do obcego statku przepływającego przez polskie morze terytorialne nie można prowadzić egzekucji ani dokonywać zajęcia statku w związku z jakimkolwiek postępowaniem cywilnym, chyba że dotyczy ono roszczeń wynikających ze zobowiązań powstałych podczas lub w związku z przepływem statku przez polskie morskie wody wewnętrzne lub polskie morze terytorialne.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się, gdy obcy statek stoi na polskim morzu terytorialnym lub przepływa przez to morze po opuszczeniu polskich morskich wód wewnętrznych.

Rozdział 3 Wyłączna strefa ekonomiczna

Art. 14.

Ustanawia się wyłączną strefę ekonomiczną Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 15.

Wyłączna strefa ekonomiczna jest położona na zewnątrz morza terytorialnego i przylega do tego morza. Obejmuje

ona wody, dno morza i znajdujące się pod nim wnętrza ziemi.

Art. 16.

1. Granice wyłącznej strefy ekonomicznej określają umowy międzynarodowe.
2. W razie braku umów międzynarodowych, o których mowa w ust. 1, Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może określić przebieg granicy wyłącznej strefy ekonomicznej.

Art. 17.

Rzeczypospolitej Polskiej przysługują w wyłącznej strefie ekonomicznej:

- 1) suwerenne prawa w celu rozpoznawania, zarządzania i eksploatacji zasobów naturalnych, zarówno żywych, jak i mineralnych, dna morza i wnętrza ziemi pod nim oraz pokrywających je wód, a także ochrona tych zasobów oraz suwerenne prawa w odniesieniu do innych gospodarczych przedsięwzięć w strefie;
- 2) władztwo w zakresie:
 - a) budowania i użytkowania sztucznych wysp, konstrukcji i innych urządzeń,
 - b) badań naukowych morza,

c) ochrony i zachowania środowiska morskiego;

- 3) inne uprawnienia przewidziane w prawie międzynarodowym.

Art. 18.

Obce państwa korzystają w wyłącznej strefie ekonomicznej z wolności żeglugi i przelotu, układania kabli podmorskich i rurociągów oraz innych, zgodnych z prawem międzynarodowym, sposobów korzystania z morza, wiążących się z tymi wolnościami, z zastrzeżeniem przepisów ustawy.

Art. 19.

W wyłącznej strefie ekonomicznej obowiązuje prawo polskie dotyczące ochrony środowiska.

Art. 20. (skreślony).

Art. 21. (skreślony).

Art. 22.

1. Rzeczpospolita Polska ma wyłączne prawo wznoszenia, udzielania pozwoleń na wznoszenie i wykorzystywanie w wyłącznej strefie ekonomicznej sztucznych wysp, wszelkiego rodzaju konstrukcji i urządzeń przeznaczonych do przeprowadzania badań naukowych, rozpoznawania lub eksploatacji zasobów, jak również w odniesieniu do innych przedsięwzięć w zakresie gospodarczego badania i eksploatacji wyłącznej strefy ekonomicznej, w szczególności wykorzystania w celach energetycznych wody, prądów morskich i wiatru.
2. Sztuczne wyspy, konstrukcje i urządzenia, o których mowa w ust. 1, podlegają prawu polskiemu.

Rozdział 4

Sztuczne wyspy, konstrukcje i urządzenia, podmorskie kable i rurociągi

Art. 23.

1. W przypadku braku planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej, o którym mowa w art. 37a, pozwolenie na wznoszenie i wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach morskich, określonych w art. 22,

wydaje minister właściwy do spraw gospodarki morskiej.

- 1a. Zakazuje się wznoszenia i wykorzystywania elektrowni wiatrowych na morskich wodach wewnętrznych i morzu terytorialnym.
2. Pozwolenie, o którym mowa w ust. 1, jest wydawane po zaopiniowaniu przez ministrów właściwych do

spraw gospodarki, kultury i dziedzictwa narodowego, rybołówstwa, środowiska, spraw wewnętrznych oraz Ministra Obrony Narodowej.

2a. Organy, o których mowa w ust. 2, wydają opinię w terminie nie dłuższym niż 90 dni od dnia otrzymania wniosku; niewydanie opinii w tym terminie traktuje się jako brak zastrzeżeń.

3. Odmawia się wydania pozwolenia, o którym mowa w ust. 1, jeżeli jego wydanie pociągnęłoby za sobą zagrożenie dla:

- 1) środowiska i zasobów morskich,
- 2) interesu gospodarki narodowej,
- 3) obronności i bezpieczeństwa państwa,
- 4) bezpieczeństwa żeglugi morskiej,
- 5) bezpiecznego uprawiania rybołówstwa morskiego,
- 6) bezpieczeństwa lotów statków powietrznych,
- 7) podwodnego dziedzictwa archeologicznego lub
- 8) bezpieczeństwa związanego z badaniami, rozpoznawaniem i eksploatacją zasobów mineralnych dna morskiego oraz znajdującego się pod nim wnętrza ziemi.

4. Wystąpienie zagrożeń, o których mowa w ust. 3, ustala się na podstawie przepisów odrębnych.

5. W pozwoleniu, o którym mowa w ust. 1, określa się rodzaj przedsięwzięcia i jego lokalizację za pomocą współrzędnych geograficznych, charakterystyczne parametry techniczne przedsięwzięcia, szczegółowe warunki i wymagania wynikające z przepisów odrębnych, a w szczególności w zakresie, o którym mowa w ust. 3.

6. Pozwolenie, o którym mowa w ust. 1, jest wydawane na okres niezbędny do wnoszenia i wykorzystywania

sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń, jednak nie dłuższy niż 30 lat, z zastrzeżeniem ust. 6g.

6a. Jeżeli w ciągu 6 lat od dnia wydania pozwolenia, o którym mowa w ust. 1, podmiot, któremu udzielono pozwolenia, nie uzyska pozwolenia na budowę dla całości lub części etapowanego przedsięwzięcia objętego tym pozwoleniem organ, który wydał pozwolenie stwierdza, w drodze decyzji, wygaśnięcie tego pozwolenia.

6b. Jeżeli nie później niż 60 dni przed upływem 6 lat od dnia wydania pozwolenia, o którym mowa w ust. 1, podmiot, któremu udzielono pozwolenia, złoży organowi, który wydał pozwolenie, wyjaśnienia na piśmie i dokumenty potwierdzające podjęcie wszystkich czynności wymaganych przez prawo zmierzających do uzyskania pozwolenia na budowę, termin, o którym mowa w ust. 6a, zostaje przedłużony na czas niezbędny do uzyskania pozwolenia na budowę, jednak nie dłuższy niż 2 lata od dnia, w którym upłynął 6 letni termin od dnia wydania pozwolenia, o którym mowa w ust. 1. Przedłużenie terminu stwierdza, w drodze decyzji, organ, który wydał pozwolenie.

6c. Jeżeli w ciągu:

- 1) 3 lat od dnia, w którym decyzja o pozwoleniu na budowę stała się ostateczna, nie zostanie rozpoczęta budowa sztucznej wyspy, konstrukcji i urządzeń albo
- 2) 5 lat od dnia rozpoczęcia budowy nie zostanie podjęte wykorzystywanie sztucznej wyspy, konstrukcji i urządzeń – organ, który wydał pozwolenie, o którym mowa w ust. 1, stwierdza, w drodze decyzji, wygaśnięcie tego pozwolenia.

6d. Organ, który wydał pozwolenie, o którym mowa w ust. 1, może, w drodze decyzji stwierdzić dla całości lub, w przypadku etapowanego przedsięwzięcia, dla części obszaru objętego pozwoleniem, jego wygaśnięcie, jeżeli wnoszenie lub wykorzystywanie sztucznej wyspy, konstrukcji i urządzeń, jest niezgodne z warunkami określonymi w pozwoleniu, jednocześnie nakładając karę pieniężną, o której mowa w art. 55 ust. 2.

6e. W przypadku utraty ważności pozwolenia, o którym

mowa w ust. 1, lub stwierdzenia jego wygaśnięcia organ, który wydał pozwolenie, może nakazać, w drodze decyzji, podmiotowi, któremu udzielono pozwolenia, całkowite lub częściowe usunięcie na koszt tego podmiotu konstrukcji, urządzeń i elementów infrastruktury oraz spowodowanych szkód w środowisku, określając warunki i termin wykonania tych czynności.

6f. Jeżeli konstrukcje, urządzenia i elementy infrastruktury oraz szkody w środowisku nie zostaną usunięte zgodnie z warunkami i terminami określonymi w decyzji, o której mowa w ust. 6e, prace te mogą być wykonane przez właściwego terytorialnie dyrektora urzędu morskiego na koszt podmiotu zobowiązanego decyzją do wykonania tych prac.

6g. Jeżeli sztuczne wyspy, konstrukcje i urządzenia zostały wzniesione oraz były wykorzystywane zgodnie z wymaganiami określonymi w pozwoleniu, o którym mowa w ust. 1, organ, który wydał pozwolenie, może przedłużyć jego ważność na okres do 20 lat. Przedłużenie ważności następuje w drodze decyzji, na wniosek podmiotu, któremu udzielono pozwolenia, złożony nie później, niż 120 dni przed upływem terminu określonego w ust. 6. Przepisy ust. 2–5, art. 27a i art. 27b ust. 1 stosuje się odpowiednio.

7. Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej prowadzi rejestr wydanych pozwoleń, o których mowa w ust. 1.

8. W przypadku nieprzyjęcia planu, o którym mowa w art. 37a, gdy znajduje się on na etapie opracowywania, postępowanie o wydanie pozwolenia może zostać zawieszona do czasu przyjęcia planu.

Art. 23a.

W przypadku przyjęcia planu, o którym mowa w art. 37a, pozwolenie na wznoszenie i wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach morskich, o których mowa w art. 22, wydaje dyrektor

właściwego urzędu morskiego. Przepisy art. 23 oraz art. 27a i art. 27b stosuje się odpowiednio.

Art. 24.

Wokół sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń dyrektor właściwego urzędu morskiego może ustanowić strefy bezpieczeństwa, sięgające nie dalej niż 500 metrów od każdego punktu ich zewnętrznej krawędzi, chyba że inny zasięg strefy jest dozwolony przez powszechnie przyjęte normy prawa międzynarodowego lub zalecony przez właściwą organizację międzynarodową.

Art. 25.

Informacje o budowie sztucznych wysp, ustawianiu konstrukcji i urządzeń, ustanowieniu wokół nich stref bezpieczeństwa, jak również całkowitej lub częściowej likwidacji sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń są podawane do publicznej wiadomości w urzędowych publikacjach Biura Hydrograficznego Marynarki Wojennej.

Art. 26.

Układanie i utrzymywanie podmorskich kabli i rurociągów na morskich wodach wewnętrznych i morzu terytorialnym wymaga pozwolenia dyrektora właściwego urzędu morskiego.

Art. 27.

1. Układanie i utrzymywanie podmorskich kabli i rurociągów w wyłącznej strefie ekonomicznej jest dozwolone, jeśli nie utrudnia wykonania praw Rzeczypospolitej Polskiej i pod warunkiem uzgodnienia lokalizacji oraz sposobów utrzymywania z ministrem właściwym do spraw gospodarki morskiej, który w tym zakresie wydaje decyzję po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw środowiska.

2. Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej może cofnąć zgodę w razie niespełniania uzgodnionych warunków układania i utrzymywania kabli i rurociągów.

Art. 27a.

1. Wniosek o wydanie pozwolenia, o którym mowa w art. 23 i art. 23a, powinien zawierać nazwę, oznaczenie siedziby i adres wnioskodawcy, szczegółowe określenie przedsięwzięcia wymagającego pozwolenia i jego celu ze wskazaniem:

- 1) proponowanej lokalizacji określonej za pomocą współrzędnych geograficznych naniesionych na mapę morską, wyznaczających akwen przeznaczony na realizację i eksploatację przedsięwzięcia;
 - 2) powierzchni akwenu przeznaczonego na realizację i eksploatację przedsięwzięcia oraz okresu niezbędnego do realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia;
 - 3) charakterystycznych parametrów technicznych i wartości planowanego przedsięwzięcia, łącznie z przedstawieniem etapów i harmonogramu realizacji przedsięwzięcia oraz z przedstawieniem sposobów przekazywania produktu na ląd;
 - 4) oceny skutków ekonomicznych, społecznych i oddziaływania na środowisko.
2. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, należy dołączyć:
- 1) zaświadczenie albo oświadczenie o wpisie do właściwego rejestru zawierające w szczególności numer tego wpisu;
 - 2) opis technologii planowanego przedsięwzięcia,
 - 3) informacje o środowisku znajdującym się w zasięgu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia;
 - 4) opis potencjalnych oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko i jego zasoby naturalne zarówno żywe, jak i mineralne oraz ich ocenę;
 - 5) opis środków zmniejszających szkodliwe oddziaływanie planowanego przedsięwzięcia na środowisko morskie,
 - 6) opis przyjętych założeń i zastosowanych metod prognozy oraz wykorzystanych danych o środowisku morskim, ze wskazaniem trudności powstałych przy gromadzeniu niezbędnych informacji,
 - 7) projekt programu monitoringu, w tym monitoringu środowiska i zarządzania procesem inwestycyjnym i eksploatacyjnym;
 - 8) opis elementów środowiska objętych ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.), znajdujących się w zasięgu przewidywanego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia.
- 2a. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.
- 2b. Wniosek wraz z załącznikami, o których mowa w ust. 2, należy złożyć w 7 egzemplarzach.
3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do wniosków o wydanie pozwoleń, o których mowa w art. 26, a także wniosków o wydanie decyzji, o których mowa w art. 27.

Art. 27b.

1. Za wydanie pozwoleń, o których mowa w art. 23, art. 23a i art. 26, organ wydający pozwolenia pobiera opłaty w wysokości stanowiącej równowartość 300 jednostek obliczeniowych, określonych w art. 55, a jeżeli wydane pozwolenie przewiduje zajęcie wyłącznej strefy ekonomicznej pod sztuczną wyspę, konstrukcję i urządzenie, pobiera się dodatkową opłatę w wysokości stanowiącej 1% wartości planowanego przedsięwzięcia, określonej zgodnie z ust. 1b. Opłatę w wysokości stanowiącej równowartość 300 jednostek obliczeniowych pobiera się przed wydaniem pozwolenia, a dodatkową opłatę pobiera się w następujący sposób:
 - 1) 10% pełnej kwoty opłaty w ciągu 90 dni od dnia, w którym decyzja o pozwoleniu, o którym mowa w art. 23 ust. 1, stała się ostateczna;
 - 2) 30% pełnej kwoty w ciągu 30 dni od dnia, w którym decyzja o pozwoleniu na budowę przedsięwzięcia

stała się ostateczna, a w przypadku gdy decyzja o pozwoleniu na budowę nie jest wymagana w ciągu 30 dni od dnia, w którym rozpoczęto budowę przedsięwzięcia;

3) 30% pełnej kwoty w ciągu 30 dni od dnia, w którym rozpoczęto wykorzystanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń;

4) 30% pełnej kwoty po 3 latach od dnia dokonania wpłaty, o której mowa w pkt. 3.

1a. Opłaty, o których mowa w ust. 1, związane z decyzją wymienioną w art. 23 w ust. 6g, wnoszone są w całości w terminie 30 dni od dnia, w którym decyzja o przedłużeniu ważności pozwolenia stała się ostateczna.

1b. Wartość planowanego przedsięwzięcia oblicza się na potrzebę dodatkowej opłaty, o której mowa w ust. 1, biorąc pod uwagę ceny rynkowe urządzeń i usług niezbędnych do całkowitej realizacji przedsięwzięcia, na dzień składania wniosku o wydanie pozwolenia, o którym mowa w art. 23 ust. 1.

1c. Podmiot, któremu udzielono pozwolenia, o którym mowa w art. 23 ust. 1, przed dokonaniem opłaty, o której mowa w ust. 1 pkt 3, przedstawia organowi, który wydał to pozwolenie, informację o rzeczywistej wartości zrealizowanego przedsięwzięcia.

1d. Organ, który wydał pozwolenie, o którym mowa w art. 23 ust. 1, określa, w drodze decyzji, wysokość opłat, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 4, biorąc pod uwagę różnicę pomiędzy faktyczną wartością zrealizowanego przedsięwzięcia oraz wysokością opłat wniesionych zgodnie z zasadami określonymi w ust. 1 pkt 1 i 2.

1e. Opłaty, o których mowa w ust. 1, nie podlegają zwrotowi.

1f. W razie niewniesienia opłat określonych w ust. 1 we

wskazanych terminach, organ właściwy do wydania pozwolenia, o którym mowa w art. 23 ust. 1, w drodze decyzji, odmawia wydania pozwolenia albo stwierdza utratę jego ważności. Przepisy art. 23 ust. 6e i 6f stosuje się odpowiednio.

2. Opłaty, o których mowa w ust. 1, stanowią dochód budżetu państwa.

3. Pozwolenia, o których mowa w art. 23, art. 23a i art. 26, dają podmiotom w nich wymienionym prawo korzystania z polskiego obszaru morskiego do celów określonych w pozwoleniu; prawa wynikające z pozwolenia nie mogą być przenoszone na inne podmioty.

Art. 27c.

1. W przypadku złożenia wniosku o wydanie pozwolenia, o którym mowa w art. 23 ust. 1, dotyczącego wyłącznej strefy ekonomicznej, minister właściwy do spraw gospodarki morskiej niezwłocznie zamieszcza ogłoszenie o możliwości składania kolejnych wniosków o wydanie pozwolenia dotyczących akwenu objętego tym wnioskiem w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego tego ministra.

2. Ogłoszenie, o którym mowa w ust. 1, zawiera informacje o:

- 1) przedmiocie decyzji, która ma być wydana w sprawie;
- 2) lokalizacji określonej za pomocą współrzędnych geograficznych;
- 3) powierzchni akwenu przeznaczonego na realizację przedsięwzięcia objętego wnioskiem;
- 4) organie właściwym do wydania pozwolenia;
- 5) możliwości składania kolejnych wniosków, o których mowa w ust. 1, w terminie 60 dni od dnia ogłoszenia w Biuletynie Informacji Publicznej;
- 6) obowiązujących kryteriach oceny wniosków;
- 7) najistotniejszym kryterium oceny wniosków.

Art. 27d.

1. Jeżeli w terminie, o którym mowa w art. 27c ust. 2 pkt 5, zostanie złożony co najmniej jeden kolejny komplet

* Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 i Nr 215, poz. 1664, z 2010 r. Nr 76, poz. 489 i Nr 119, poz. 804 oraz z 2011 r. Nr 34, poz. 170, Nr 94, poz. 549 i Nr 208, poz. 1241.

ny wniosek, o którym mowa w art. 27c ust. 1, minister właściwy do spraw gospodarki morskiej przeprowadza postępowanie rozstrzygające.

2. Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej, po upływie terminu, o którym mowa w art. 27c ust. 2 pkt 5:

1) informuje wnioskodawców, którzy złożyli kompletne wnioski w tym terminie, o wszczęciu postępowania rozstrzygającego;

2) wzywa wnioskodawców, którzy złożyli kompletne wnioski w tym terminie, do przedłożenia w terminie 21 dni, informacji i dokumentów pozwalających na ustalenie spełnienia przez wnioskodawców kryteriów, o których mowa w art. 27g.

3. Termin zakończenia postępowania rozstrzygającego nie może być dłuższy niż 4 miesiące od dnia wypłynięcia ostatniej opinii, o której mowa w art. 23 ust. 2 i 2a.

Art. 27e.

1. Do wniosków, o których mowa w art. 27c, przepisy art. 23 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

2. W przypadku gdy opinia, o której mowa w art. 23 ust. 2, do wniosku jest negatywna, minister właściwy do spraw gospodarki morskiej może wydać decyzję o odmowie wydania pozwolenia przed zakończeniem postępowania rozstrzygającego.

Art. 27f.

Postępowanie rozstrzygające jest postępowaniem odrębnym od postępowania w sprawie o wydanie pozwolenia, o którym mowa w art. 23 ust. 1. Do postępowania rozstrzygającego nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

Art. 27g.

Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej ocenia złożone w postępowaniu rozstrzygającym wnioski, w szczególności według następujących kryteriów:

1) zgodność planowanych przedsięwzięć z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego, o którym mowa w art. 37a, lub w przypadku jego braku możliwość przeznaczenia akwenu na wnioskowane cele z uwzględnieniem opinii, o których mowa w art. 23 ust. 2;

2) proponowane przez wnioskodawców okresy obowiązywania pozwolenia, w tym daty rozpoczęcia i zakończenia budowy i eksploatacji planowanych przedsięwzięć;

3) sposób zabezpieczenia środków finansowych przeznaczonych na wniesienie opłaty, o której mowa w art. 27b ust. 1 pkt 1;

4) sposoby finansowania planowanych przedsięwzięć, z uwzględnieniem środków własnych, kredytów, pożyczek oraz proponowanego dofinansowania realizacji inwestycji ze środków publicznych;

5) możliwości stworzenia zaplecza kadrowego, organizacyjnego i logistycznego, pozwalającego na realizację planowanych przedsięwzięć;

6) wkład planowanych przedsięwzięć w realizację unijnych i krajowych polityk sektorowych.

Art. 27h.

Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej umożliwia wnioskodawcom wgląd w dokumentację dotyczącą postępowania rozstrzygającego, w której w szczególności:

1) dokonano wyboru najistotniejszego kryterium oceny wniosków w postępowaniu rozstrzygającym spośród kryteriów, o których mowa w art. 27g;

2) określono liczbę punktów za każde kryterium wymienione w art. 27g;

3) określono minimum kwalifikacyjne.

Art. 27i.

Podmiotem wyłonionym w postępowaniu rozstrzygającym jest wnioskodawca, który:

- 1) osiągnął minimum kwalifikacyjne;
- 2) uzyskał największą liczbę punktów spośród wszystkich uczestników.

Art. 27j.

Wyniki postępowania rozstrzygającego ogłasza się w siedzibie oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej, ze wskazaniem wnioskodawców, którzy osiągnęli minimum kwalifikacyjne, uszeregowanych w kolejności według malejącej liczby uzyskanych punktów.

Art. 27k.

1. Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej, po przeprowadzeniu postępowania rozstrzygającego:

- 1) wydaje pozwolenie, o którym mowa w art. 23 ust. 1, podmiotowi wyłonionemu, nie wcześniej niż 14 dni od dnia ogłoszenia wyników tego postępowania albo
- 2) uznaje to postępowanie za nierozstrzygnięte w przypadku, gdy żaden z wnioskodawców nie osiągnął minimum kwalifikacyjnego albo
- 3) unieważnia postępowanie rozstrzygające, jeśli zachodzą przesłanki określone w art. 27m ust. 1.

2. Decyzja o wydaniu pozwolenia jest decyzją administracyjną.

Art. 27l.

W przypadku gdy podmiot wyłoniony w postępowaniu rozstrzygającym zrezygnuje z ubiegania się o pozwole-

nie, o którym mowa w art. 23 ust. 1, przed jego wydaniem lub nie wnieśli opłaty za wydanie pozwolenia, o której mowa w art. 27b ust. 1, lub w przypadku wystąpienia zagrożeń, o których mowa w art. 23 ust. 3, pozwolenie zostaje wydane uczestnikowi, który uzyskał kolejno największą liczbę punktów.

Art. 27m.

1. Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej z urzędu lub na wniosek uczestnika postępowania rozstrzygającego, złożony w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia wyników tego postępowania, unieważnia to postępowanie w drodze decyzji, jeżeli zostały rażąco naruszone przepisy prawa lub interesy uczestników konkursu.
2. Od decyzji w sprawie unieważnienia postępowania rozstrzygającego uczestnikowi tego postępowania przysługuje, w terminie 14 dni od dnia doręczenia tej decyzji, wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej.

Art. 27n.

Po wyczerpaniu trybu, o którym mowa w art. 27m ust. 2, uczestnikowi postępowania rozstrzygającego przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie.

Art. 27o.

Uczestnikowi postępowania rozstrzygającego nie przysługuje inny, niż określony w art. 27m ust. 2 i art. 27n, tryb kontroli rozstrzygnięć podejmowanych w postępowaniu rozstrzygającym.

Art. 27p.

Unieważnienie postępowania rozstrzygającego stanowi podstawę wznowienia postępowania w sprawie o wydanie pozwolenia, o którym mowa w art. 23 ust. 1.

Rozdział 5 Badania naukowe

Art. 28.

Badania naukowe na polskich morskich wodach wewnętrznych i morzu terytorialnym mogą być prowadzone przez obce państwa oraz obce osoby prawne i fizyczne, a także przez właściwe organizacje międzynarodowe, po uzyskaniu pozwolenia ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej, z zastrzeżeniem art. 32a.

Art. 29.

1. Badania naukowe w polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej mogą być prowadzone przez państwa, osoby i organizacje, o których mowa w art. 28, uzyskaniu pozwolenia ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej. Wniosek o wydanie pozwolenia, zawierający informacje o zamierzonych badaniach i ich program, powinien być przedstawiony nie później niż na trzy miesiące przed przewidywaną datą rozpoczęcia badań.

2. Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw środowiska, odmawia wydania pozwolenia lub je cofa, jeżeli badania naukowe zagrażają zanieczyszczeniem środowiska. W tym samym trybie minister właściwy do spraw gospodarki morskiej może odmówić wydania pozwolenia na prowadzenie takich badań, jeżeli badania te:

- 1) dotyczą bezpośrednio zasobów naturalnych strefy;
- 2) wymagają drążenia dna, użycia środków wybuchowych lub wprowadzenia do środowiska morskiego substancji szkodliwych;
- 3) wymagają budowy lub użytkowania sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń.

Art. 30.

Obce państwa oraz obce osoby prawne i fizyczne, a także właściwe organizacje międzynarodowe przeprowadzające badania naukowe na polskich obszarach mor-

skich są obowiązane do:

- 1) zapewnienia udziału polskich przedstawicieli w badaniach, włączając w to ich obecność na pokładach statków badawczych i innych urządzeń;
- 2) informowania ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej, na jego wniosek, o wynikach badań;
- 3) umożliwienia ministrowi właściwemu do spraw gospodarki morskiej, na jego wniosek, dostępu do wszelkich danych i próbek uzyskanych w ramach badań;
- 4) niezwłocznego informowania ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej o każdej istotnej zmianie w programie badań;
- 5) niezwłocznego usunięcia urządzeń naukowobadawczych i wyposażenia po zakończeniu badań, chyba że na ich pozostawienie uzyskano odrębne pozwolenie.

Art. 31.

1. Z zastrzeżeniem ust. 2, polskie osoby prawne i fizyczne mogą prowadzić badania naukowe na polskich obszarach morskich bez pozwolenia. Osoby te są obowiązane do informowania dyrektora właściwego urzędu morskiego o rejonie i sposobie prowadzenia badań na 14 dni przed ich rozpoczęciem oraz o zakończeniu badań.

2. Do połowów prowadzonych w ramach badań naukowych stosuje się przepisy o rybołówstwie morskim.

Art. 32.

Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej wydaje decyzje o wstrzymaniu badań na polskich obszarach morskich, o których mowa w art. 28 i 29, lub o cofnięciu pozwolenia wydanego na podstawie art. 29, jeżeli badania są prowadzone niezgodnie z przepisami ustawy, przepisami szczególnymi, udzielonym pozwoleniem lub

powodują ujemne skutki dla środowiska.

Art. 32a.

1. Jeżeli badania, o których mowa w art. 28 i 29 ust. 1, dotyczą żywych zasobów morza, pozwolenie wydaje minister właściwy do spraw rybołówstwa.
2. Przepisy art. 30 i 32 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 6 Eksploatacja zasobów mineralnych

Art. 33. (skreślony).

Art. 34.

Do poszukiwania, rozpoznawania i wydobywania zasobów mineralnych w polskich obszarach morskich stosuje się odpowiednio przepisy prawa geologicznego i górniczego oraz przepisy dotyczące ochrony środowiska morskiego, bezpieczeństwa żeglugi i życia na morzu.

Rozdział 7 Turystyka i sporty wodne

Art. 35.

Uprawianie na polskich obszarach morskich turystyki oraz sportów wodnych może się odbywać na warunkach i w sposób zgodny z przepisami prawa polskiego.

Art. 35a.

1. Przeszukiwanie wraków statków lub ich pozostałości może być dokonywane przez osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej wyłącznie po uzyskaniu pozwolenia dyrektora właściwego urzędu morskiego.
2. Pozwolenie na przeszukiwanie wraków statków lub ich pozostałości wydawane jest na wniosek zainteresowanych podmiotów, o których mowa w ust. 1, w uzgodnieniu z komendantem morskiego oddziału Straży Granicznej oraz wojewódzkim konserwatorem zabytków właściwymi dla siedziby urzędu morskiego oraz po zasięgnięciu opinii Szefa Biura Hydrograficznego Marynarki Wojennej.
3. W pozwoleniu, o którym mowa w ust. 1, określa się:

- 1) pozycję lub obszar przeszukiwania,
 - 2) nazwę lub określenie wraku,
 - 3) nazwę statku, z którego będzie dokonywane przeszukiwanie, warunki przeszukiwania, łącznie z warunkami bezpieczeństwa, oraz
 - 4) okres przeszukiwania, który nie może być dłuższy niż 30 dni.
4. Pozwolenie, o którym mowa w ust. 1, może także nakładać na wnioskodawcę obowiązek zapewnienia inspektorowi inspekcji morskiej odpowiednich warunków pracy oraz zakwaterowania i wyżywienia na statku, z którego będzie dokonywane przeszukiwanie wraku lub jego pozostałości, i umożliwienia inspektorowi korzystania w celach służbowych ze środków łączności znajdujących się na statku.
 5. W tym samym czasie na przeszukiwanie określonego wraku statku lub jego pozostałości pozwolenie może być wydane tylko jednemu podmiotowi.
 6. Odmawia się wydania pozwolenia, o którym mowa

w ust. 1, jeżeli:

- 1) istnieje zagrożenie bezpieczeństwa żeglugi morskiej lub zanieczyszczenia środowiska morskiego,
- 2) wrak statku lub jego pozostałości znajdują się w obszarze składowania lub zatopienia uzbrojenia, materiałów wybuchowych lub broni chemicznej,
- 3) wrak statku lub jego pozostałości podlegają szczególnej ochronie.

Art. 35b.

1. Podróż statku, z którego ma nastąpić przeszukanie

Rozdział 8 Pas nadbrzeżny

Art. 36.

1. Pasem nadbrzeżnym jest obszar lądowy przyległy do brzegu morskiego.
2. W skład pasa nadbrzeżnego wchodzi:
 - 1) pas techniczny – stanowiący strefę wzajemnego bezpośredniego oddziaływania morza i lądu; jest on obszarem przeznaczonym do utrzymania brzegu w stanie zgodnym z wymogami bezpieczeństwa i ochrony środowiska;
 - 2) pas ochronny – obejmujący obszar, w którym działalność człowieka wywiera bezpośredni wpływ na stan pasa technicznego.
3. Pas nadbrzeżny przebiega wzdłuż wybrzeża morskiego.
4. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa minimalną i maksymalną szerokość pasa technicznego i ochronnego oraz sposób wyznaczania ich granic, kierując się uwarunkowaniami lokalnymi, rzeźbą terenu, formą jego zabudowy oraz uwzględniając oddziaływanie żywiołu morskiego na brzeg morski.

wraku lub jego pozostałości, powinna zaczynać się i kończyć w porcie polskim.

2. Wszelkie przedmioty znalezione i wydobyte w trakcie przeszukiwania wraków statków lub ich pozostałości mogą znajdować się wyłącznie na statku objętym pozwoleniem, o którym mowa w art. 35a ust. 1, i podlegają przekazaniu dyrektorowi urzędu morskiego, który wydał pozwolenie, najpóźniej w dniu upływu ważności pozwolenia.

Art. 35c.

Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb postępowania w sprawach uzyskiwania pozwolenia, o którym mowa w art. 35a ust. 1, a także wzór pozwolenia oraz wzór wniosku o wydanie pozwolenia, mając na uwadze bezpieczeństwo osób przeszukujących wraki lub ich pozostałości oraz względy bezpieczeństwa żeglugi morskiej.

5. Dyrektor właściwego urzędu morskiego, w drodze zarządzenia, określa:

- 1) granice pasa technicznego, po uprzednim zasięgnięciu opinii właściwych rad gmin, a na terenach będących w zarządzie jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej – po zasięgnięciu opinii tych jednostek oraz wyznacza granice pasa technicznego w terenie;
- 2) granice pasa ochronnego w uzgodnieniu z właściwym wojewodą i właściwymi radami gmin, a na terenach będących w zarządzie jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej – po zasięgnięciu opinii tych jednostek oraz wyznacza granice pasa ochronnego.

Art. 37.

1. Pas techniczny może być wykorzystywany do innych celów niż wymieniony w art. 36 ust. 2 pkt 1 za zgodą właściwego organu administracji morskiej, który jednocześnie określa warunki takiego wykorzystania.
2. Zabrania się tworzenia obwodów łowieckich na obszarze pasa technicznego.

3. Pozwolenia wodnoprawne, decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, decyzje o pozwoleniu na budowę oraz decyzje w sprawie zmian w zalesianiu, zadrzewianiu, tworzeniu obwodów łowieckich, a także projekty studium uwarunkowań i kierunków za-

gospodarowania przestrzennego gminy, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i planów zagospodarowania przestrzennego województwa, dotyczące pasa technicznego, pasa ochronnego oraz morskich portów i przystani, wymagają uzgodnienia z dyrektorem właściwego urzędu morskiego.

4. Wszystkie plany i projekty związane z zagospodarowaniem morskich wód wewnętrznych i morza terytorialnego są zatwierdzane przez organy administracji morskiej w uzgodnieniu z właściwymi gminami nadmorskimi.

Rozdział 9

Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne obszarów morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej

Art. 37a.

1. Minister właściwy do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej w porozumieniu z ministrami właściwymi do spraw gospodarki morskiej, rybołówstwa, środowiska, spraw wewnętrznych oraz Ministrem Obrony Narodowej może przyjąć, w drodze rozporządzenia, plan zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej, uwzględniając ustalenia określone w ust. 2 oraz wydane ważne pozwolenia, o których mowa w art. 23 i art. 23a.

2. Plan, o którym mowa w ust. 1, rozstrzyga o:

- 1) przeznaczeniu obszarów morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej;
- 2) zakazach lub ograniczeniach korzystania z obszarów, o których mowa w pkt 1, z uwzględnieniem wymogów ochrony przyrody;
- 3) rozmieszczeniu inwestycji celu publicznego;
- 4) kierunkach rozwoju transportu i infrastruktury technicznej;
- 5) obszarach i warunkach ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego.

Art. 37b.

1. Projekt planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wy-

łącznej strefy ekonomicznej sporządza dyrektor właściwego dla obszaru objętego planem urzędu morskiego.

2. Do projektu planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej sporządza się prognozę oddziaływania na środowisko.

3. Koszty sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej oraz opracowania prognozy oddziaływania na środowisko obciążają budżet państwa albo inwestora realizującego inwestycję, jeżeli ustalenia tego planu są bezpośrednią konsekwencją realizacji tej inwestycji.

4. Minister właściwy do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej określi, w drodze rozporządzenia, wymagany zakres planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej, w części tekstowej i graficznej, uwzględniając w szczególności wymogi dotyczące materiałów planistycznych, rodzaju opracowań kartograficznych, stosowanych oznaczeń, nazewnictwa, standardów oraz sposobu dokumentowania prac planistycznych.

Dział III Administracja morską

Rozdział 1

Ustrój organów administracji morskiej

Art. 38.

1. Organami administracji morskiej są:

- 1) minister właściwy do spraw gospodarki morskiej jako naczelny organ administracji morskiej,
- 2) dyrektorzy urzędów morskich – jako terenowe organy administracji morskiej.

2. Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej sprawuje nadzór nad działalnością dyrektorów urzędów morskich w zakresie uregulowanym w niniejszej ustawie oraz w przepisach odrębnych.

Art. 39.

1. Dyrektor urzędu morskiego podlega ministrowi właściwemu do spraw gospodarki morskiej.

2. Dyrektora urzędu morskiego powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw gospodarki morskiej. Zastępców dyrektora urzędu morskiego powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw gospodarki morskiej na wniosek dyrektora urzędu morskiego.

3. Na stanowisko dyrektora i zastępcy dyrektora urzędu morskiego może być powołany wyłącznie obywatel polski posiadający wykształcenie wyższe oraz wiedzę, kwalifikacje zawodowe i doświadczenie z zakresu gospodarki morskiej oraz funkcjonowania administracji rządowej.

4. Dyrektor urzędu morskiego wykonuje swoje kompetencje przy pomocy urzędu morskiego, który jest państwową jednostką budżetową.

5. W skład urzędu morskiego wchodzi w szczególności:

- 1) inspekcja morską, inspekcja bandery, inspekcja portu – przy pomocy których dyrektor urzędu morskiego realizuje swoje zadania w zakresie inspekcji statków,

1a) Służba Kontroli Ruchu Statków (Służba VTS) przy pomocy której dyrektor urzędu morskiego realizuje swoje zadania w zakresie monitorowania ruchu statków i przekazywania informacji,

2) kapitanaty i bosmanaty portów – przy pomocy których dyrektor urzędu morskiego wykonuje swoje kompetencje w portach i przystaniach morskich,

3) Biuro Spraw Obronnych Żegluga – do realizacji zadań, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 1a.

Art. 40.

1. Urzędy morskie tworzy i znosi minister właściwy do spraw gospodarki morskiej w drodze rozporządzenia.

2. Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej po zasięgnięciu opinii właściwych wojewodów, w drodze rozporządzenia, określa terytorialny zakres działania dyrektorów urzędów morskich i siedziby urzędów.

3. Organizację urzędu morskiego oraz szczegółowy zakres działania dyrektora urzędu morskiego określa statut nadany przez ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej.

Art. 41.

1. Pracownicy organów administracji morskiej określonych kategorii noszą w czasie pełnienia obowiązków służbowych umundurowanie.

2. Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej, w drodze rozporządzenia, określa kategorie pracowników obowiązanych do noszenia umundurowania, sposób jego przydziału oraz wzór tego umundurowania.

Rozdział 2

Kompetencje i terytorialny zakres działania

Art. 42.

1. Do organów administracji morskiej należą sprawy z zakresu administracji rządowej związane z korzystaniem z morza w zakresie unormowanym niniejszą ustawą i innymi ustawami.

2. W szczególności do organów administracji morskiej należą sprawy:

- 1) bezpieczeństwa żeglugi morskiej;
- 1a) ochrony portów morskich i żeglugi morskiej, w tym związane z wykonywaniem zadań obronnych oraz zadań o charakterze niemilitarnym, w szczególności zapobieganie aktom terroru oraz likwidacji skutków zaistniałych zdarzeń;
- 2) korzystania z dróg morskich oraz portów i przystani morskich;
- 3) (skreślony);
- 4) bezpieczeństwa związanego z badaniami, rozpoznawaniem i eksploatacją zasobów mineralnych dna morskiego;
- 5) ochrony środowiska morskiego przed zanieczyszczeniem wskutek korzystania z morza oraz przez zatapianie odpadów i innych substancji w zakresie nieuregulowanym przepisami prawa geologicznego i górniczego;
- 6) ratowania życia, prowadzenia prac podwodnych i wydobywania mienia z morza;
- 7) (skreślony);
- 8) (skreślony);
- 9) nadzoru przeciwpożarowego w polskich obszarach morskich oraz morskich portach i przystaniach;
- 10) uzgadnianie decyzji w sprawie wydawania pozwoleń wodnoprawnych i pozwoleń budowlanych na

obszarze pasa technicznego, morskich portów i przystani, morskich wód wewnętrznych i morza terytorialnego, jak również wszelkich innych decyzji dotyczących zagospodarowania tego pasa;

10a) (skreślony);

11) budowy, utrzymywania i ochrony umocnień brzegowych, wydm i zalesień ochronnych w pasie technicznym;

12) wyznaczania dróg morskich, kotwiczowisk i badania warunków ich żeglowności;

13) oznakowania nawigacyjnego dróg morskich i kotwiczowisk w portach i przystaniach morskich oraz na wybrzeżu;

14) nakładania grzywien w postępowaniu mandатовym za wykroczenia w trybie przewidzianym w przepisach o postępowaniu w sprawach o wykroczenia;

15) wydawania oraz uzgadniania decyzji wynikających z przepisów ustawy o portowych urządzeniach do odbioru odpadów i pozostałości ładunkowych ze statków;

16) sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej;

17) wykonywania kontroli w zakresie zgodności z zasadniczymi lub innymi wymaganiami wprowadzonych do obrotu lub oddanych do użytku wyrobów wyposażenia morskiego oraz rekreacyjnych jednostek pływających;

18) nadawania nazw statkom morskim;

19) organizacji pilotażu morskiego;

20) budowy i utrzymywania obiektów infrastruktury zapewniającej dostęp do portów i przystani morskich;

* Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 64, poz. 565 i Nr 267, poz. 2258 oraz z 2006 r. Nr 170, poz. 1217, Nr 235, poz. 1700 i Nr 249, poz. 1832 i 1834.

† Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1803, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 130, poz. 1112, Nr 233, poz. 1957 i Nr 238, poz. 2022 oraz z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 165, poz. 1592, Nr 190, poz. 1865 i Nr 228, poz. 2259.

- 21) zarządzania portami niemającymi podstawowego znaczenia dla gospodarki narodowej i przystaniami morskimi, w których nie powołano podmiotu zarządzającego w trybie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o portach i przystaniach morskich (Dz. U. z 2002 r. Nr 110, poz. 967, Nr 166, poz. 1361 i Nr 200, poz. 1683), w zakresie przewidzianym w tych przepisach;
 - 22) planowania rozwoju portów i przystani morskich, o których mowa w pkt 21;
 - 23) monitorowania i informowania o ruchu statków;
 - 24) ewidencji ładunków i pasażerów;
 - 25) nadzoru nad wprowadzonymi do obrotu lub oddanymi do użytku wyrobami wyposażenia morskiego oraz rekreacyjnymi jednostkami pływającymi, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2087, z późn. zm.);
 - 26) zarządu nad morzem terytorialnym i morskimi wodami wewnętrznymi oraz nad gruntami pokrytymi tymi wodami, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229, z późn. zm.);
 - 26a) wykonywania zadań w dziedzinie ochrony przed powodzią, o których mowa w ustawie z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne;
 - 27) kontroli paliwa u dostawców paliwa dostarczanego na statki.
3. Do organów administracji morskiej należy także wykonywanie zadań w dziedzinie współpracy międzynarodowej w zakresie spraw określonych w ust. 1 i 2.
 4. Wydawanie decyzji w sprawach, o których mowa w ust. 2 pkt 10 i 11, następuje po zasięgnięciu opinii właściwego organu samorządu terytorialnego.
 5. Ustawa nie narusza przepisów prawa geologicznego i górniczego.
 6. W celu wymiany wiedzy i doświadczenia w zakresie, o którym mowa w ust. 1, organy administracji morskiej odbywają regularne spotkania, a w wyjątkowych okolicznościach odbywają także spotkania doraźne.

Rozdział 3

Przepisy wydawane przez terenowe organy administracji morskiej

Art. 47.

1. Dyrektorzy urzędów morskich wydają przepisy prawne na podstawie upoważnień udzielonych im w ustawach.
2. Z zastrzeżeniem art. 48 przepisy, o których mowa w ust. 1, są wydawane w formie zarządzenia.
3. Zarządzenie dyrektora urzędu morskiego podlega ogłoszeniu w wojewódzkim dzienniku urzędowym właściwym ze względu na terytorialny zakres obowiązywania tego zarządzenia.
4. Zarządzenie dyrektora urzędu morskiego wchodzi w życie po upływie czternastu dni od daty jego ogłoszenia, chyba że określa inny termin albo termin taki wynika z ustawy, na podstawie której zostało ono wydane.

Art. 48.

1. W zakresie nieunormowanym w przepisach, jeżeli jest to niezbędne do ochrony życia, zdrowia lub mienia, ochrony środowiska morskiego na morzu, w porcie morskim, przystani oraz w pasie technicznym, a także ochrony żeglugi i portów morskich – dyrektor urzędu morskiego może ustanawiać w zakresie określonym w art. 42 ust. 2 przepisy porządkowe zawierające zakazy lub nakazy określonego zachowania się.
2. Przepisy porządkowe, o których mowa w ust. 1, ustanawia się w formie zarządzenia porządkowego.
3. (skreślony).
4. Zarządzenie porządkowe wchodzi w życie z dniem w nim określonym, nie wcześniej jednak niż z dniem jego

ogłoszenia, w sposób określony w ust. 5 lub 6.

5. Zarządzenie porządkowe podlega ogłoszeniu w wojewódzkim dzienniku urzędowym właściwym ze względu na terytorialny zakres obowiązywania tego zarządzenia.

6. W razie konieczności natychmiastowego wprowadzenia w życie zarządzenia porządkowego, może ono być opublikowane w drodze obwieszczeń w miejscach jego obowiązywania, drogą radiową lub w inny sposób zwyczajowo przyjęty w żegludze morskiej lub na danym terenie. Dzień takiego opublikowania zarządzenia porządkowego jest dniem jego ogłoszenia.

7. Zarządzenie porządkowe ogłoszone w sposób określony w ust. 6 podaje się następnie do wiadomości we właściwym wojewódzkim dzienniku urzędowym.

Art. 48a. (uchylony).

Rozdział 4 Sprawowanie nadzoru

Art. 49.

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów ustawy sprawują na obszarze swego działania dyrektorzy urzędów morskich.

Art. 50.

1. Wykonując w polskich obszarach morskich zadania, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 16 i 9:

1) inspekcja morską ma prawo:

- a) kontrolowania, czy statki są uprawnione do działalności, którą wykonują, oraz czy posiadają wymagane pozwolenie,
- b) kontrolowania, czy żegluga lub inna działalność jest wykonywana zgodnie z przepisami prawa polskiego i umowami międzynarodowymi,
- c) wykrywania zanieczyszczeń środowiska morskiego powodowanych działalnością na morzu i ich sprawców,
- d) kontrolowania, czy statki spełniają wymagania w zakresie ochrony żeglugi morskiej;

2) inspekcja bandery ma prawo kontrolowania statków o polskiej przynależności w zakresie wymagań określonych w przepisach prawa polskiego, przepisach prawa Unii Europejskiej oraz w ratyfikowanych umowach międzynarodowych dotyczących:

- a) budowy statków, stałych urządzeń i ich wypo-

sażenia,

b) składu i kwalifikacji załóg,

c) ochrony środowiska,

d) bezpieczeństwa i higieny pracy oraz warunków sanitarnobytowych,

e) ochrony żeglugi morskiej;

3) inspekcja portu ma prawo kontrolowania statków obcej przynależności zawijających do polskich portów w zakresie wymagań określonych w umowach międzynarodowych i przepisach prawa Unii Europejskiej dotyczących:

a) bezpieczeństwa żeglugi,

b) składu i kwalifikacji załóg,

c) ochrony środowiska,

d) bezpieczeństwa i higieny pracy oraz warunków sanitarnobytowych,

e) ochrony żeglugi morskiej.

2. Kontrola, o której mowa w ust. 1 pkt 2, nie podlegają jednostki pływające Marynarki Wojennej, Straży Granicznej i Policji.

3. Kontrola, o której mowa w ust. 1 pkt 3, nie podlegają:

1) okręty wojenne i jednostki pomocnicze,

2) statki rybackie,

- 3) statki drewniane o prostej konstrukcji,
 - 4) statki specjalnej służby państwowej nieużywane do celów handlowych oraz
 - 5) statki rekreacyjne lub sportowe nieużywane do celów handlowych.
4. Określone w ust. 1 pkt 1 uprawnienia inspekcja morska może realizować we współdziałaniu ze Strażą Graniczną, przy użyciu jej sił i środków, a w razie konieczności także w porozumieniu z Marynarką Wojenną.
5. W przypadku nieobecności inspektora inspekcji morskiej na pokładzie jednostki pływającej Straży Granicznej, Straż Graniczna może samodzielnie realizować uprawnienia określone w ust. 1 pkt 1 w imieniu terenowego organu administracji morskiej.
6. Przekazanie Straży Granicznej środków posiadanych przez urzędy morskie do realizacji uprawnień określonych w ust. 1 pkt 1 nastąpi w drodze porozumienia ministrów właściwych do spraw gospodarki morskiej i spraw wewnętrznych.
7. W przypadkach, o których mowa w ust. 5, uprawnienia inspektora inspekcji morskiej, określone w art. 51 ust. 1 i art. 52 ust. 1, przysługują odpowiednio dowódcom jednostek pływających Straży Granicznej.

Art. 51.

1. W czasie wykonywania czynności służbowych inspektor inspekcji morskiej, zwany dalej „inspektorem”, jest uprawniony do:
- 1) kontroli dokumentów zezwalających na uprawianie rybołówstwa morskiego lub innej działalności na polskich obszarach morskich;
 - 2) (skreślony);
 - 3) (skreślony);

4) żądania wyjaśnień i wykonywania czynności niezbędnych do przeprowadzenia kontroli, a w przypadkach uzasadnionego podejrzenia naruszenia ustawy lub przepisów wydanych na jej podstawie, do:

- a) zatrzymania dokumentów, o których mowa w pkt 1,
- b) (skreślony),
- c) sprawdzenia pomieszczeń statku.

2. Inspektor inspekcji bandery oraz inspektor inspekcji portu w czasie wykonywania czynności służbowych mających na celu stwierdzenie, czy statek spełnia wymagania określone w art. 50 ust. 1 pkt 2 lub 3, są uprawnieni do kontroli dokumentów potwierdzających spełnienie tych wymagań, a także do sprawdzenia ogólnego stanu technicznego statku, łącznie z warunkami sanitarnobytowymi. Przepisy ust. 1 oraz art. 5254 stosuje się odpowiednio.

Art. 52.

1. Jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie naruszenia przepisów ustawy, inspektor może skontrolować obcy statek znajdujący się w polskich obszarach morskich i zmusić go do zawinięcia do wskazanego portu, przy zastosowaniu wszelkich niezbędnych środków.
2. O zatrzymaniu i doprowadzeniu obcego statku do portu polskiego terenowy organ administracji morskiej zawiadamia niezwłocznie właściwy organ państwa bandery statku.
3. Kontrolę w zakresie ochrony środowiska morskiego przed zanieczyszczeniem ze statków reguluje odrębna ustawa.
4. Kontrolę w zakresie ochrony żeglugi i portów morskich reguluje odrębna ustawa.

Art. 53.

1. Kierownik statku znajdującego się na polskich obszarach morskich powinien, na sygnał nadany z jednostki pływającej Straży Granicznej, zatrzymać statek i umożliwić dokonanie czynności inspekcyjnych.
2. Inspektor uprawniony jest do przebywania na każdym

statku prowadzącym jakąkolwiek działalność w polskich obszarach morskich.

3. W czasie przebywania inspektora na statku kierownik tego statku powinien umożliwić mu dokonanie kontroli przestrzegania obowiązujących przepisów i obserwacji prowadzonej działalności, a w szczególności:

- 1) udzielić niezbędnych wyjaśnień;
- 2) przedstawić do wglądu żądane dokumenty łącznie z dziennikiem pokładowym;
- 3) umożliwić obejrzenie złowionych ryb i sprzętu połowowego,

wego, sprzętu używanego do badań oraz pobranych w trakcie badań próbek i dokonanych analiz;

- 4) umożliwić dokonanie wpisów do dziennika pokładowego;
- 5) umożliwić korzystanie ze środków łączności oraz zapewnić pomoc przy przekazywaniu i otrzymywaniu depesz;
- 6) udzielić wszelkiej innej pomocy niezbędnej do prawidłowego przeprowadzenia kontroli;
- 7) zapewnić niezbędne zakwaterowanie i wyżywienie w czasie dłuższego pobytu na statku.

Art. 54.

W czasie wykonywania czynności służbowych inspektor jest obowiązany do noszenia munduru i oznaki inspekcyjnej.

Dział IV Kary pieniężne

Art. 55.

1. Armatorowi, z którego statku podczas przebywania w polskich obszarach morskich dokonuje się, z naruszeniem przepisów niniejszej ustawy i innych ustaw oraz przepisów wydanych na ich podstawie:

- 1) eksploatacji zasobów mineralnych lub żywych zasobów morza,
- 2) zanieczyszczania środowiska morskiego,
- 3) badań naukowych morza i dna morskiego,
- 4) budowy sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń,
- 5) układania podmorskich kabli i rurociągów

wymierza się karę pieniężną o równowartości do 1 000 000 jednostek obliczeniowych, zwanych "Specjalnym Prawem Ciągnięcia (SDR)", określanych przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy.

2. Tej samej karze podlega ten, kto narusza przepisy o eksploatacji sztucznych wysp, konstrukcji, urządzeń, podmorskich kabli i rurociągów.

2a. Przepisu ust. 1 pkt 1, w części dotyczącej eksploatacji

żywych zasobów morza, nie stosuje się w przypadkach określonych w przepisach o rybołówstwie morskim.

3. Przepisu ust. 1 pkt 2 nie stosuje się w przypadkach określonych w przepisach o zapobieganiu zanieczyszczaniu morza przez statki.

Art. 56.

Kto:

- 1) zatrzymuje lub zakotwicza statek poza miejscem do tego przeznaczonym,
- 2) prowadzi statek poza torami wodnymi lub nie utrzymuje kursu wskazanego przez właściwy organ,
- 3) wprowadza statek do strefy zamkniętej dla żeglugi i rybołówstwa oraz pozostawia w tej strefie sprzęt rybacki,
- 4) wyprowadza statek z portu wbrew otrzymanemu zakazowi,
- 5) ładuje lub wyładowuje towar ze statku w miejscu do tego niewyznaczonym,

- 6) nawiązuje łączność z wybrzeżem, powodując zagrożenie bezpieczeństwa żeglugi,
- 7) opuszcza statek w miejscu niedozwolonym,
- 8) przyjmuje lub wysadza ze statku ludzi z naruszeniem przepisów celnych, skarbowych, imigracyjnych lub sanitarnych,
- 9) wykracza przeciwko przepisom wydanym na podstawie art. 47 i 48,
- 10) nie stosuje się do nakazów określonych w art. 52 ust. 1,
- 11) (skreślony),
- 12) uszkadza lub przesuwa znaki nawigacyjne albo użytkuje je niezgodnie z przeznaczeniem,
- 13) uruchamia urządzenia pogarszające skuteczność oznakowania nawigacyjnego,
- 14) wykracza przeciwko przepisom o prowadzeniu i przechowywaniu na statku dokumentów,
- 15) wykracza przeciwko przepisom o okazywaniu bądź podnoszeniu bandery,
- 16) wykracza przeciwko obowiązkowi przedstawiania statku do pomiaru,
- 17) wykracza przeciwko obowiązkowi zgłoszenia statku lub okoliczności podlegającej wpisowi do rejestru okrętowego albo do rejestracji w urzędzie morskim,
- 18) wykracza przeciwko obowiązkowi umieszczania na statku oznaczenia nazwy, portu macierzystego i numeru identyfikacyjnego statku,
- 19) przeszukuje wraki statków lub ich pozostałości bez wymaganego pozwolenia albo nie stosuje się do warunków określonych w pozwoleniu,
- 20) podejmuje się przewozu pasażerów z narusze-

niem obowiązku posiadania dokumentu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej stosownie do art. 182 § 1 Kodeksu morskiego

podlega karze pieniężnej do wysokości nieprzekraczającej dwudziestokrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce społecznej za rok poprzedzający, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Art. 57.

1. Kary pieniężne, o których mowa w art. 55 i 56, wymierza dyrektor urzędu morskiego w formie decyzji administracyjnej.
2. Od decyzji, o której mowa w ust. 1, przysługuje odwołanie do ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej.
3. Decyzji, o której mowa w ust. 1, nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

Art. 58.

1. Nie można nałożyć kary pieniężnej, jeżeli od dnia popełnienia czynu upłynęło 5 lat.
2. Wymierzonej kary pieniężnej nie pobiera się po upływie 5 lat od daty wydania ostatecznej decyzji o nałożeniu kary.

Art. 59.

1. W celu zabezpieczenia ściągłości kary pieniężnej dyrektor urzędu morskiego może zażądać od sprawcy zabezpieczenia należności, a w razie odmowy występuje do organu egzekucyjnego o zajęcie statku lub innych przedmiotów, za pomocą których dokonano naruszenia przepisów.
2. Do czasu wydania postanowienia o zajęciu statku dyrektor urzędu morskiego zarządza zatrzymanie statku, nie dłużej jednak niż na 48 godzin.
3. Zabezpieczenie ściągłości kary pieniężnej polega na wpłaceniu określonej, przez organ prowadzący postępowanie, kwoty pieniężnej do jego depozytu lub złożeniu gwarancji bankowej przez bank albo zakład ubezpieczeń mający siedzibę w Polsce.
4. Kary ustalone na podstawie art. 55 i 56, nieuiszczone

o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 60.

Ściągnięte kwoty z tytułu kar pieniężnych są dochodami budżetu państwa.

w wyznaczonym terminie, podlegają, wraz z odsetkami za zwłokę, ściągnięciu w trybie określonym w przepisach

Dział V Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 61-65. (pominięte).

Dział VI Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 66. (pominięty).

Art. 67.

1. Umowami, o których mowa w art. 16 ust. 1, są:

- 1) umowa między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich o rozgraniczeniu morza terytorialnego (wód terytorialnych), strefy ekonomicznej, strefy rybołówstwa morskiego i szelfu kontynentalnego na Morzu Bałtyckim, podpisana w Moskwie dnia 17 lipca 1985 r. (Dz. U. z 1986 r. Nr 16, poz. 85);
- 2) umowa w sprawie rozgraniczenia szelfu kontynentalnego i stref rybołowniczych między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Królestwem Szwecji, sporządzona w Warszawie dnia 10 lutego 1989 r. (Dz. U. Nr 54, poz. 323);
- 3) umowa między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Niemiecką Republiką De-mokratyczną w sprawie rozgraniczenia obszarów morskich w Zatoce Pomorskiej, podpisana w Berlinie dnia 22 maja 1989 r. (Dz. U. Nr 43, poz. 233).

2. Do czasu zawarcia umowy o rozgraniczeniu obszarów morskich między Rzeczpospolitą Polską a Królestwem Danii pozostaje w mocy art. 2 ust. 3 i ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1977 r. o polskiej strefie rybołówstwa morskiego (Dz. U. Nr 37, poz. 163), z tym że przez pojęcie polskiej strefy rybołówstwa morskiego rozumie się

polską wyłączną strefę ekonomiczną.

Art. 68. (pominięty).

Art. 69.

Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w ustawie pozostają w mocy dotychczasowe przepisy, o ile nie są z nią sprzeczne.

Art. 70.

Tracą moc:

- 1) dekret z dnia 2 lutego 1955 r. o terenowych organach administracji morskiej (Dz. U. Nr 6, poz. 35, z 1961 r. Nr 6, poz. 42, z 1971 r. Nr 12, poz. 117 i z 1989 r. Nr 35, poz. 192);
- 2) ustawa z dnia 17 grudnia 1977 r. o morzu terytorialnym Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 37, poz. 162);
- 3) ustawa z dnia 17 grudnia 1977 r. o szelfie kontynentalnym Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 37, poz. 164 i z 1989 r. Nr 35, poz. 192).

Art. 71.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1991 r.

Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej
al. Wilanowska 208/4, 02-765 Warszawa
www.fnez.org, www.morskiefarmywiatrowe.pl